

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา	
ปฏิบัติหน้าที่	
สำนักงานเลขาธิการสภานิติบัญญัติแห่งชาติ	
เลขรับ.....	4189
วันที่.....	๒๕ มี.ค. ๒๕๕๘
เวลา.....	14.31 น.

ที่ นร ๐๕๐๓/๗๑๐๒๗

สำนักนายกรัฐมนตรี
ทำเนียบรัฐบาล กทม. ๑๐๓๐๐

A กันยายน ๒๕๕๘

เรื่อง ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (การบังคับโทษปรับ การรอกการกำหนดโทษและรอกการลงโทษ และแก้ไขเพิ่มเติมเกี่ยวกับโทษของผู้ใช้และผู้ถูกใช้)

กราบเรียน ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

สิ่งที่ส่งมาด้วย ร่างพระราชบัญญัติในเรื่องนี้

ด้วยคณะรัฐมนตรีได้ประชุมปรึกษาลงมติให้เสนอร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (การบังคับโทษปรับ การรอกการกำหนดโทษและรอกการลงโทษ และแก้ไขเพิ่มเติมเกี่ยวกับโทษของผู้ใช้และผู้ถูกใช้) ต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติเป็นเรื่องด่วน

จึงขอเสนอร่างพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว พร้อมด้วยบันทึกหลักการและเหตุผล และบันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญ มาเพื่อขอได้โปรดนำเสนอสภานิติบัญญัติแห่งชาติพิจารณาเป็นเรื่องด่วนต่อไป

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

พลเอก

(ประยุทธ์ จันทร์โอชา)

นายกรัฐมนตรี

กลุ่มงานบริหารทั่วไป	
รับที่ ๘๐๙ / ๕๘	วันที่ ๘ / ก.ย. / ๕๘
เวลา ๑๕.๓๘	ส่ง พร้อม
สำนักการประชุม	

กลุ่มงานพระราชบัญญัติ
รับที่..... ๓๓๙ / ๒๕๕๘
วันที่..... ๘ / ก.ย. / ๒๕๕๘
เวลา..... ๑๕.๕๙ น.

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

โทร. ๐ ๒๒๘๐ ๙๐๐๐ ต่อ ๓๐๔ (อมรลักษณ์)

โทรสาร ๐ ๒๒๘๐ ๙๐๕๘

สำนักการประชุม

บันทึกหลักการและเหตุผล

ประกอบร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ..)

พ.ศ.

หลักการ

แก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา ดังต่อไปนี้

(๑) กำหนดวิธีการยึดทรัพย์สินหรืออายัดสิทธิเรียกร้องในทรัพย์สินเพื่อใช้ค่าปรับ (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๒๙ และเพิ่มมาตรา ๒๙/๑)

(๒) ปรับปรุงอัตราเงินในการกักขังแทนค่าปรับ และปรับปรุงจำนวนค่าปรับ ที่อาจขอทำงานบริการสังคมหรือทำงานสาธารณประโยชน์แทนค่าปรับ (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๓๐ และมาตรา ๓๐/๑ วรรคหนึ่ง)

(๓) แก้ไขเพิ่มเติมหลักเกณฑ์การให้ศาลอาจรอกการกำหนดโทษหรือรอกการลงโทษ สำหรับผู้กระทำความผิดซึ่งจะถูกลงโทษจำคุกหรือปรับ และเพิ่มเงื่อนไขในการคุมประพฤติ (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๕๖)

(๔) แก้ไขเพิ่มเติมให้ผู้ใช้เด็กหรือเยาวชนอายุไม่เกินสิบแปดปี ผู้พิการหรือป่วยเจ็บ ลุกจ้ำงหรือผู้ที่อยู่ใต้บังคับบัญชา ผู้ที่มีฐานะยากจน หรือผู้ต้องพึ่งพาผู้ใช้ไม่ว่าทางใด ต้องระวางโทษ เพิ่มขึ้นอีกกึ่งหนึ่งของโทษที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๘๔)

(๕) กำหนดให้ศาลมีอำนาจลงโทษผู้ถูกใช้หรือผู้กระทำตามคำโฆษณาหรือประกาศ แก่บุคคลทั่วไปให้กระทำความผิดที่ได้เปิดเผยข้อมูลสำคัญจนสามารถดำเนินคดีกับผู้ใช้หรือผู้โฆษณา หรือประกาศดังกล่าว น้อยกว่าอัตราโทษขั้นต่ำที่กฎหมายกำหนดไว้ได้ (เพิ่มมาตรา ๘๕/๑)

เหตุผล

โดยที่หลักเกณฑ์และวิธีการบังคับโทษปรับในเรื่องการยึดทรัพย์สินหรืออายัด สิทธิเรียกร้องในทรัพย์สินเพื่อใช้ค่าปรับยังไม่ได้กำหนดไว้ และการกำหนดอัตราเงินในการกักขัง แทนค่าปรับที่ใช้อยู่ในปัจจุบันไม่สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจและสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป สมควรกำหนด หลักเกณฑ์และวิธีการดังกล่าวให้ชัดเจนเพื่อให้ผู้มีหน้าที่ปฏิบัติงานสามารถปฏิบัติได้ รวมทั้งกำหนด อัตราเงินในการกักขังแทนค่าปรับให้สอดคล้องกับค่าแรงขั้นต่ำและภาวะเศรษฐกิจ ส่วนบทบัญญัติ ว่าด้วยการรอกการกำหนดโทษหรือรอกการลงโทษซึ่งเป็นวิธีการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิดที่ไม่ควร

(โปรดพลิก)

ถูกส่งเข้าสู่ระบบเรือนจำ ยังไม่มีการนำมาใช้กับผู้ที่จะถูกลงโทษรวบรวมทั้งไม่เปิดโอกาสให้ผู้ที่เคยต้องโทษจำคุกแม้เพียงเล็กน้อยหรือมิใช่ผู้กระทำผิดคดีนี้เสียได้รับโอกาสในการรอกการกำหนดโทษหรือรอกการลงโทษ ทำให้มีผู้ต้องถูกจำคุกกระยะสั้นอยู่ในเรือนจำเป็นจำนวนมาก สมควรแก้ไขหลักเกณฑ์ในเรื่องดังกล่าวให้เหมาะสมยิ่งขึ้น นอกจากนี้ ปัจจุบันมีการใช้ผู้ที่มีความอ่อนแอทางร่างกายหรือจิตใจหรือผู้ที่อยู่ในภาวะจำยอมให้กระทำความผิดมากขึ้น ซึ่งไม่เพียงแต่สร้างความเสียหายให้แก่ผู้ที่เป็นเหยื่อของอาชญากรรม ยังทำให้ผู้ที่ถูกใช้ซึ่งไม่มีมูลเหตุจูงใจในการกระทำความผิดมาก่อนต้องกระทำความผิดและได้รับโทษ ทั้งอาจต้องตกอยู่ในภยันตรายและได้รับความเดือดร้อนต่อตนเองและครอบครัว สมควรกำหนดให้ผู้ใช้ในกรณีดังกล่าวต้องรับโทษหนักขึ้น และให้มีมาตรการลดโทษแก่ผู้ถูกใช้หรือผู้กระทำตามคำโฆษณาหรือประกาศแก่บุคคลทั่วไปให้กระทำความผิดที่ได้เปิดเผยข้อมูลสำคัญจนสามารถดำเนินคดีกับผู้ใช้หรือผู้โฆษณาหรือประกาศดังกล่าวด้วย จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๔ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๒๙/๑ แห่งประมวลกฎหมายอาญา
 “มาตรา ๒๙/๑ ในกรณีที่ผู้ต้องโทษปรับไม่ชำระค่าปรับภายในกำหนดเวลา
 ตามมาตรา ๒๙ วรรคหนึ่ง ให้ศาลออกหมายบังคับคดีเพื่อยึดทรัพย์สินหรืออายัดสิทธิเรียกร้อง
 ในทรัพย์สินของผู้นั้นเพื่อใช้ค่าปรับ

การบังคับคดีตามวรรคหนึ่ง ให้นำประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง
 มาใช้บังคับโดยอนุโลม โดยให้พนักงานอัยการมีอำนาจดำเนินการตามที่เห็นสมควรเกี่ยวกับ
 การบังคับคดีอาญาในการยึดทรัพย์สินหรืออายัดสิทธิเรียกร้องในทรัพย์สินเพื่อใช้ค่าปรับกับตรวจสอบ
 หาทรัพย์สินของผู้ต้องโทษปรับ และให้เจ้าพนักงานบังคับคดีมีอำนาจยึดทรัพย์สินหรืออายัดสิทธิ
 เรียกร้องในทรัพย์สินของบุคคลดังกล่าวตามที่ได้รับแจ้งจากพนักงานอัยการ ในกรณีนี้ มิให้หน่วยงาน
 ของรัฐเรียกค่าฤชาธรรมเนียมจากพนักงานอัยการ

การตรวจสอบหาทรัพย์สินของผู้ต้องโทษปรับตามวรรคสอง ให้พนักงานอัยการ
 ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในข้อบังคับของอัยการสูงสุด”

มาตรา ๕ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๓๐ แห่งประมวลกฎหมายอาญา
 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๑๕)
 พ.ศ. ๒๕๔๕ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๓๐ ในการกักขังแทนค่าปรับ ให้ถืออัตราสามร้อยบาทต่อหนึ่งวัน
 และไม่ว่าในกรณีความผิดกระทงเดียวหรือหลายกระทง ห้ามกักขังเกินกำหนดหนึ่งปี เว้นแต่ในกรณี
 ที่ศาลพิพากษาให้ปรับตั้งแต่หนึ่งแสนสองหมื่นบาทขึ้นไป ศาลจะสั่งให้กักขังแทนค่าปรับ
 เป็นระยะเวลาเกินกว่าหนึ่งปีแต่ไม่เกินสองปีก็ได้

ในการคำนวณระยะเวลานั้น ให้นับวันเริ่มกักขังแทนค่าปรับรวมเข้าด้วย
 และให้นับเป็นหนึ่งวันเต็มโดยไม่ต้องคำนึงถึงจำนวนชั่วโมง

ในกรณีที่ผู้ต้องโทษปรับถูกคุมขังก่อนศาลพิพากษา ให้หักจำนวนวัน
 ที่ถูกคุมขังนั้นออกจากจำนวนเงินค่าปรับ โดยถืออัตราสามร้อยบาทต่อหนึ่งวัน เว้นแต่ผู้
 ต้องคำพิพากษาให้ลงโทษทั้งจำคุกและปรับ ในกรณีเช่นว่านี้ ถ้าจะต้องหักจำนวนวันที่ถูกคุมขัง
 ออกจากเวลาจำคุกตามมาตรา ๒๒ ก็ให้หักออกเสียก่อน เหลือเท่าใดจึงให้หักออกจากเงินค่าปรับ

เมื่อผู้ต้องโทษปรับถูกกักขังแทนค่าปรับครบกำหนดแล้ว ให้ปล่อยตัว
 ในวันถัดจากวันที่ครบกำหนด ถ้านำเงินค่าปรับมาชำระครบแล้ว ให้ปล่อยตัวไปทันที”

มาตรา ๖ ให้ยกเลิกความในวรรคหนึ่งของมาตรา ๓๐/๑ แห่งประมวลกฎหมายอาญา ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๑๕) พ.ศ. ๒๕๔๕ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๓๐/๑ ในกรณีที่ศาลพิพากษาปรับไม่เกินหนึ่งแสนสองหมื่นบาท ผู้ต้องโทษปรับซึ่งมิใช่นิติบุคคลและไม่มีเงินชำระค่าปรับอาจยื่นคำร้องต่อศาลชั้นต้นที่พิพากษาคดี เพื่อขอทำงานบริการสังคมหรือทำงานสาธารณประโยชน์แทนค่าปรับ”

มาตรา ๗ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๕๖ แห่งประมวลกฎหมายอาญา ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๑๕) พ.ศ. ๒๕๔๕ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๕๖ ผู้ใดกระทำความผิดซึ่งมีโทษจำคุกและในคดีนั้นศาลจะลงโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือกระทำความผิดซึ่งมีโทษปรับและในคดีนั้นศาลจะลงโทษปรับไม่เกินสองแสนบาท ถ้าปรากฏว่าผู้นั้น

(๑) ไม่เคยรับโทษจำคุกมาก่อน หรือ

(๒) เคยรับโทษจำคุกมาก่อนแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาท หรือความผิดลหุโทษ หรือเป็นโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือ

(๓) เคยรับโทษจำคุกมาก่อนแต่พ้นโทษจำคุกมาแล้วเกินกว่าห้าปี แล้วมากระทำความผิดอีก โดยความผิดในครั้งหลังเป็นความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ เมื่อศาลได้คำนึงถึงอายุ ประวัติ ความประพฤติ สติปัญญา การศึกษาอบรม สุขภาพ ภาวะแห่งจิต นิสัย อาชีพ และสิ่งแวดล้อมของผู้นั้น หรือสภาพความผิด หรือการรู้สึกความผิด และพยายามบรรเทาผลร้ายที่เกิดขึ้น หรือเหตุอื่นอันควรปรานีแล้ว ในกรณีที่ศาลจะลงโทษจำคุก ศาลจะพิพากษาว่าผู้นั้นมีความผิดแต่รอการกำหนดโทษไว้หรือกำหนดโทษแต่รอการลงโทษไว้ หรือในกรณีที่ศาลจะลงโทษปรับ ให้ศาลกำหนดโทษและจะรอการลงโทษไว้ก็ได้

เมื่อศาลพิพากษาให้รอการกำหนดโทษไว้หรือกำหนดโทษแต่รอการลงโทษไว้ ตามวรรคหนึ่ง ให้ปล่อยตัวผู้นั้นไป เพื่อให้โอกาสกลับตัวภายในระยะเวลาที่ศาลจะได้กำหนด แต่ต้องไม่เกินห้าปีนับแต่วันที่ศาลพิพากษา โดยจะกำหนดเงื่อนไขเพื่อคุ้มครองความประพฤติของผู้นั้น ด้วยหรือไม่ก็ได้

เงื่อนไขเพื่อคุ้มครองความประพฤติของผู้กระทำความผิดตามวรรคสอง ศาลอาจกำหนดข้อเดียวหรือหลายข้อตามควรแก่กรณีได้ ดังต่อไปนี้

(๑) ให้ไปรายงานตัวต่อเจ้าพนักงานที่ศาลระบุไว้เป็นครั้งคราว เพื่อเจ้าพนักงานจะได้สอบถาม แนะนำ ช่วยเหลือ หรือตักเตือนตามที่เห็นสมควรในเรื่องความประพฤติ และการประกอบอาชีพ หรือจัดให้กระทำการกิจกรรมบริการสังคมหรือสาธารณประโยชน์

(๒) ให้ฝึกหัดหรือทำงานอาชีพอันเป็นกิจจะลักษณะ

(๓) ให้ละเว้นการคบหาสมาคมหรือการประพฤติได้อันอาจนำไปสู่การกระทำความผิดในทำนองเดียวกันอีก

(๔) ให้ไปรับการบำบัดรักษาการติดยาเสพติดให้โทษ ความบกพร่องทางร่างกาย หรือจิตใจ หรือความเจ็บป่วยอย่างอื่น ณ สถานที่และตามระยะเวลาที่ศาลกำหนด

(๕) ให้เข้ารับการฝึกอบรมตามระยะเวลาที่ศาลกำหนด

(๖) ห้ามออกนอกสถานที่อยู่อาศัยในระหว่างเวลาที่ศาลกำหนด หรือห้ามเข้าในสถานที่ใด ทั้งนี้ จะใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ในการติดตามตัวด้วยก็ได้

(๗) ให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนหรือเยียวยาความเสียหายโดยวิธีอื่นให้แก่ผู้เสียหาย ตามที่ผู้กระทำความผิดและผู้เสียหายตกลงกัน

(๘) ให้แก้ไขฟื้นฟูหรือเยียวยาความเสียหายที่เกิดแก่ทรัพยากรธรรมชาติ หรือสิ่งแวดล้อม หรือชดใช้ค่าเสียหายเพื่อการดังกล่าว

(๙) ให้ทำทัณฑ์บนโดยกำหนดจำนวนเงินตามที่ศาลเห็นสมควรว่าจะไม่ก่อเหตุร้าย หรือก่อให้เกิดภัยอันตรายแก่บุคคลอื่นหรือทรัพย์สิน

(๑๐) เงื่อนไขอื่นๆ ตามที่ศาลเห็นสมควรกำหนดเพื่อแก้ไข ฟื้นฟู หรือป้องกันมิให้ผู้กระทำความผิดกระทำความผิดซ้ำอีก หรือเงื่อนไขในการเยียวยาผู้เสียหาย ตามที่เห็นสมควร

เงื่อนไขตามที่ศาลได้กำหนดตามความในวรรคสามนั้น ถ้าภายหลังความปรากฏแก่ศาลตามคำขอของผู้กระทำความผิด ผู้แทนโดยชอบธรรมของผู้นั้น ผู้อนุบาลของผู้นั้น พนักงานอัยการหรือเจ้าพนักงานว่า พฤติการณ์ที่เกี่ยวข้องแก่การควบคุมความประพฤติของผู้กระทำความผิดได้เปลี่ยนแปลงไป เมื่อศาลเห็นสมควร ศาลอาจแก้ไขเพิ่มเติมหรือเพิกถอนข้อหนึ่งข้อใดเสียก็ได้ หรือจะกำหนดเงื่อนไขข้อใดตามที่กล่าวในวรรคหนึ่งที่ศาลยังมีได้กำหนดไว้เพิ่มเติมขึ้นอีกก็ได้ หรือถ้ามีการกระทำผิดทัณฑ์บนให้นำมาตรา ๔๗ มาใช้บังคับโดยอนุโลม”

มาตรา ๘ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๘๔ แห่งประมวลกฎหมายอาญา และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๘๔ ผู้ใดก่อให้เกิดผู้อื่นกระทำความผิดไม่ว่าด้วยการใช้ บังคับ ชูเชิญ จ้าง วาน หรือยุยงส่งเสริม หรือด้วยวิธีอื่นใด ผู้นั้นเป็นผู้ใช้ให้กระทำความผิด

ถ้าความผิดมิได้กระทำลงไม่ว่าจะเป็นเพราะผู้ถูกใช้ไม่ยอมกระทำ ยังไม่ได้กระทำ หรือเหตุอื่นใด ผู้ใช้ต้องระวางโทษเพียงหนึ่งในสามของโทษที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น

ถ้าผู้ถูกใช้ได้กระทำความผิดนั้น ผู้ใช้ต้องรับโทษเสมือนเป็นตัวการ และถ้าผู้ถูกใช้ เป็นเด็กหรือเยาวชนอายุไม่เกินสิบแปดปี ผู้พิการหรือป่วยเจ็บ ลุกจ้างหรือผู้ที่อยู่ใต้บังคับบัญชา ของผู้ใช้ ผู้ที่มีฐานะยากจน หรือผู้ต้องพึ่งพาผู้ใช้ไม่ว่าทางใด ผู้ใช้ต้องระวางโทษหนักกว่าโทษ ที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้นกึ่งหนึ่ง”

มาตรา ๙ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๘๕/๑ แห่งประมวลกฎหมายอาญา

“มาตรา ๘๕/๑ ถ้าผู้ถูกใช้ตามมาตรา ๘๔ หรือผู้กระทำตามคำโฆษณา หรือประกาศแก่บุคคลทั่วไปให้กระทำความผิดตามมาตรา ๘๕ ได้ให้ข้อมูลสำคัญอันเป็นการเปิดเผย ถึงการกระทำความผิดของผู้ใช้ให้กระทำความผิดหรือผู้โฆษณาหรือประกาศแก่บุคคลทั่วไปให้กระทำ ความผิด และเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการดำเนินคดีแก่บุคคลดังกล่าว ศาลจะลงโทษผู้นั้นน้อยกว่า อัตราโทษขั้นต่ำที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้นเพียงใดก็ได้”

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

.....
นายกรัฐมนตรี

บันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญ
ของร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ.
(การบังคับโทษปรับ การรอกการกำหนดโทษและรอกการลงโทษ
และแก้ไขเพิ่มเติมเกี่ยวกับโทษของผู้ใช้และผู้ถูกใช้)

คณะรัฐมนตรีได้มีมติให้เสนอร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติ และสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้จัดทำบันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติ ดังต่อไปนี้

๑. เหตุผลและความจำเป็นในการเสนอร่างพระราชบัญญัติ

โดยที่หลักเกณฑ์และวิธีการบังคับโทษปรับในเรื่องการยึดทรัพย์สินหรืออายัดสิทธิเรียกร้องในทรัพย์สินเพื่อใช้ค่าปรับยังไม่ได้กำหนดไว้ และการกำหนดอัตราเงินในการกักขังแทนค่าปรับที่ใช้อยู่ในปัจจุบันไม่สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจและสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป สมควรกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการดังกล่าวให้ชัดเจนเพื่อให้ผู้มีหน้าที่ปฏิบัติงานสามารถปฏิบัติได้ รวมทั้งกำหนดอัตราเงินในการกักขังแทนค่าปรับให้สอดคล้องกับค่าจ้างขั้นต่ำและภาวะเศรษฐกิจ ส่วนบทบัญญัติว่าด้วยการรอกการกำหนดโทษหรือรอกการลงโทษซึ่งเป็นวิธีการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิดที่ไม่ควรถูกส่งเข้าสู่ระบบเรือนจำยังไม่มีการนำมาใช้กับผู้ที่จะถูกลงโทษปรับ รวมทั้งไม่เปิดโอกาสให้ผู้ที่เคยต้องโทษจำคุกแม้เพียงเล็กน้อยหรือมีผู้กระทำความผิดติดนิสัยได้รับโอกาสในการรอกการกำหนดโทษหรือรอกการลงโทษ ทำให้มีผู้ต้องถูกจำคุกระยะสั้นอยู่ในเรือนจำเป็นจำนวนมาก สมควรแก้ไขหลักเกณฑ์ในเรื่องดังกล่าวให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

นอกจากนี้ ปัจจุบันมีการใช้ผู้ที่มีความอ่อนแอทางร่างกายหรือจิตใจหรือผู้ที่อยู่ในภาวะจำยอมเป็นเครื่องมือในการกระทำความผิดมากขึ้น ซึ่งไม่เพียงแต่สร้างความเสียหายให้แก่ผู้ที่เป็นเหยื่อของอาชญากรรม ยังทำให้ผู้ที่ถูกใช้ซึ่งไม่มีมูลเหตุจูงใจในการกระทำความผิดมาก่อนต้องกระทำความผิดและได้รับโทษ ทั้งอาจต้องตกอยู่ในอันตรายและได้รับความเดือดร้อนต่อตนเองและครอบครัว สมควรกำหนดให้ผู้ใช้ในกรณีดังกล่าวต้องรับโทษหนักขึ้นและให้มีมาตรการลดโทษแก่ผู้ถูกใช้หรือผู้กระทำตามคำโฆษณาหรือประกาศแก่บุคคลทั่วไปให้กระทำความผิดที่ได้เปิดเผยข้อมูลสำคัญจนสามารถดำเนินคดีกับผู้ใช้หรือผู้โฆษณาหรือประกาศดังกล่าวด้วย

๒. สารสำคัญของร่างพระราชบัญญัติ

ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ตามที่สำนักงานศาลยุติธรรมเสนอ มีสาระสำคัญเป็นการแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติในประมวลกฎหมายอาญาเกี่ยวกับบทบัญญัติในเรื่องการบังคับโทษปรับ การรอกการลงโทษ และบทบัญญัติเกี่ยวกับผู้ใช้และผู้ถูกใช้ให้กระทำความผิด มีรายละเอียดดังนี้

๒.๑ การบังคับโทษปรับ

บทบัญญัติเกี่ยวกับการบังคับโทษปรับตามร่างพระราชบัญญัตินี้ มี ๔ มาตรา ได้แก่ มาตรา ๒๙ มาตรา ๒๙/๑ มาตรา ๓๐ และมาตรา ๓๐/๑ โดยมาตราที่เพิ่มขึ้นใหม่ คือ มาตรา ๒๙/๑ เป็นการกำหนดวิธีการในการบังคับโทษปรับโดยการยึดทรัพย์สินหรืออายัดสิทธิเรียกร้องในทรัพย์สินให้ชัดเจน ส่วนมาตราอื่นได้ปรับปรุงให้เหมาะสมยิ่งขึ้น มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

๒.๑.๑ วิธีการบังคับโทษปรับ (มาตรา ๒๙)

การบังคับเพื่อให้ได้มาซึ่งค่าปรับตามคำพิพากษาของศาล ประมวลกฎหมายอาญาบัญญัติไว้ในมาตรา ๒๙ โดยกำหนดไว้สองวิธี ได้แก่ การยึดทรัพย์สินหรืออายัดสิทธิเรียกร้องในทรัพย์สินเพื่อใช้ค่าปรับ และการกักขังแทนค่าปรับ มาตราดังกล่าวได้บัญญัติไว้ในกรณีที่ผู้ต้องหาต้องคำพิพากษาของศาลให้ปรับ และผู้นั้นไม่ชำระค่าปรับภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ศาลพิพากษา มาตรา ๒๙ วรรคหนึ่งบัญญัติถึงวิธีการเพื่อบังคับให้มีการชดใช้ค่าปรับตามคำพิพากษาของศาลไว้ให้ผู้นั้นจะต้องถูกยึดทรัพย์สินหรืออายัดสิทธิเรียกร้องในทรัพย์สินเพื่อใช้ค่าปรับ หรือมิฉะนั้นจะต้องถูกกักขังแทนค่าปรับ จะเห็นว่าประมวลกฎหมายอาญาได้บัญญัติถึงวิธีการบังคับโทษปรับไว้เป็นลำดับ กล่าวคือ ในกรณีที่ผู้ต้องโทษปรับไม่ชำระค่าปรับภายในกำหนดดังกล่าว ให้ใช้วิธีการยึดทรัพย์สินหรืออายัดสิทธิเรียกร้องในทรัพย์สินเพื่อใช้ค่าปรับเสียก่อนเป็นลำดับแรก หากผู้ต้องโทษปรับไม่มีทรัพย์สินให้ยึดหรืออายัดดังกล่าว วิธีการในลำดับต่อมาจึงเป็นการกักขังแทนค่าปรับ อย่างไรก็ตาม ข้อความในตอนท้ายของมาตรา ๒๙ วรรคหนึ่งบัญญัติให้เป็นดุลพินิจของศาลถ้าเห็นว่ามิเหตุอันควรสงสัยว่าผู้ต้องโทษปรับจะหลีกเลี่ยงไม่ชำระค่าปรับ ศาลอาจสั่งเรียกประกันหรือจะสั่งให้กักขังผู้นั้นแทนค่าปรับไปพลางก่อนก็ได้

นอกจากนี้ จะสังเกตเห็นว่า มาตรา ๒๙ ใช้ถ้อยคำว่า “อายัดสิทธิเรียกร้องในทรัพย์สิน” แตกต่างจากเดิมซึ่งบัญญัติเฉพาะการยึดทรัพย์สินเท่านั้น คำว่า “อายัดสิทธิเรียกร้องในทรัพย์สิน” ในที่นี้ หมายความถึง การอายัดสิทธิเรียกร้องในทรัพย์สินตามความหมายของประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ซึ่งเป็นการบังคับเอาสิทธิเรียกร้องที่ผู้ต้องโทษปรับมีต่อบุคคลอื่นมาเพื่อชดใช้ชำระค่าปรับ คำว่า “อายัด” ในที่นี้ มิใช่การอายัดในความหมายของการยึดไว้ชั่วคราวหรือห้ามจำหน่ายจ่ายโอนตามที่เข้าใจกันโดยทั่วไป

สำหรับความในวรรคสองของมาตรา ๒๙ ที่บัญญัติห้ามมิให้นำความในมาตรา ๒๔ วรรคสองมาใช้บังคับแก่การกักขังแทนค่าปรับตามมาตรานี้ หมายถึง ในการกักขังแทนค่าปรับ ศาลจะใช้ดุลพินิจตามมาตรา ๒๔ วรรคสอง สั่งให้กักขังผู้กระทำความผิดไว้ในที่อาศัยของผู้นั้นเองหรือของผู้อื่นที่ยินยอมรับผู้นั้นไว้ หรือสถานที่อื่นที่อาจกักขังได้ เพื่อให้เหมาะสมกับประเภทหรือสภาพของผู้ถูกกักขังไม่ได้ หลักการนี้เป็นไปตามกฎหมายปัจจุบันที่ใช้บังคับอยู่ซึ่งไม่ได้ถูกแก้ไขเพิ่มเติมโดยร่างพระราชบัญญัตินี้แต่อย่างใด

๒.๑.๒ การยึดทรัพย์สินและการอายัดสิทธิเรียกร้องในทรัพย์สินเพื่อบังคับ ค่าปรับ (มาตรา ๒๙/๑)

มาตรา ๒๙/๑ เป็นบทบัญญัติที่เพิ่มขึ้นโดยร่างพระราชบัญญัตินี้ เพื่อกำหนดถึงวิธีการในการยึดทรัพย์สินและการอายัดสิทธิเรียกร้องในทรัพย์สินซึ่งเป็นวิธีการหนึ่งในการบังคับโทษปรับตามคำพิพากษาของศาล

ความในวรรคหนึ่งของมาตรา ๒๙/๑ บัญญัติให้ในกรณีที่ผู้ต้องโทษปรับไม่ชำระค่าปรับภายในกำหนดเวลาตามมาตรา ๒๙ วรรคหนึ่ง ให้ศาลออกหมายบังคับคดีเพื่อยึดทรัพย์สินหรืออายัดสิทธิเรียกร้องในทรัพย์สินของผู้นั้นเพื่อใช้ค่าปรับได้ทันที โดยไม่จำเป็นต้องรอให้พนักงานอัยการหรือเจ้าพนักงานบังคับคดียื่นคำร้องต่อศาลเพื่อให้ออกหมายดังกล่าว และศาลมีอำนาจออกหมายบังคับคดีเอาแก่ทรัพย์สินหรือสิทธิเรียกร้องในทรัพย์สินของจำเลยให้ครอบคลุมจำนวนค่าปรับตามคำพิพากษาเต็มทั้งจำนวน โดยไม่จำเป็นต้องออกหมายเพื่อบังคับเอาแก่ทรัพย์สินหรือสิทธิเรียกร้องในทรัพย์สินเป็นรายการไป

เมื่อศาลออกหมายบังคับคดีตามความในมาตรา ๒๙ วรรคหนึ่งแล้ว เจ้าพนักงานผู้มีบทบาทในการบังคับคดีในกรณีนี้ได้แก่ พนักงานอัยการและเจ้าพนักงานบังคับคดี โดยความในวรรคสองของมาตรา ๒๙/๑ บัญญัติให้พนักงานอัยการมีอำนาจดำเนินการตามที่เห็นสมควรเกี่ยวกับการบังคับคดีอาญาในการยึดทรัพย์สินหรืออายัดสิทธิเรียกร้องในทรัพย์สินเพื่อใช้ค่าปรับซึ่งเป็นอำนาจที่สอดคล้องกับอำนาจของพนักงานอัยการตามพระราชบัญญัติองค์กรอัยการและพนักงานอัยการ พ.ศ. ๒๕๕๓ รวมทั้ง มาตรา ๒๙/๑ ยังบัญญัติให้พนักงานอัยการมีอำนาจในการตรวจสอบหาทรัพย์สินของผู้ต้องโทษปรับเพื่อแจ้งให้เจ้าพนักงานบังคับคดีดำเนินการยึดทรัพย์สินหรืออายัดสิทธิเรียกร้องในทรัพย์สินของผู้ต้องโทษปรับตามที่ได้รับแจ้งจากพนักงานอัยการ ทั้งนี้ การบังคับคดีตามมาตรา ๒๙/๑ ให้นำบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาใช้บังคับโดยอนุโลม โดยมีให้หน่วยงานของรัฐเรียกค่าฤชาธรรมเนียมจากพนักงานอัยการ ส่วนหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการตรวจสอบหาทรัพย์สินของผู้ต้องโทษปรับตามมาตรา ๒๙ ให้พนักงานอัยการปฏิบัติตามที่กำหนดในข้อบังคับของอัยการสูงสุด

๒.๑.๓ การกักขังแทนค่าปรับ (มาตรา ๓๐)

การกักขังแทนค่าปรับเป็นวิธีการเพื่อบังคับให้มีการชดใช้ค่าปรับอีกประการหนึ่งตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๒๙ โดยมีรายละเอียดของการใช้วิธีการกักขังแทนค่าปรับบัญญัติอยู่ในมาตรา ๓๐

มาตรา ๓๐ วรรคหนึ่ง บัญญัติให้ในการกักขังแทนค่าปรับ ให้ถืออัตราสามร้อยบาทต่อหนึ่งวัน ซึ่งเป็นอัตราที่เพิ่มขึ้นจากปัจจุบันที่กำหนดให้ใช้อัตราสองร้อยบาทต่อหนึ่งวัน โดยอัตราที่เพิ่มขึ้นนี้ กำหนดขึ้นโดยเทียบเคียงกับอัตราค่าจ้างขั้นต่ำและภาวะอัตราเงินเฟ้อของประเทศ ซึ่งเป็นหลักเกณฑ์ในการกำหนดอัตราการกักขังแทนค่าปรับตามประมวลกฎหมายอาญา

ความในวรรคหนึ่งของมาตรา ๓๐ กำหนดว่า ไม่ว่าในกรณีความผิดกระหนงเดียวหรือหลายกระหนง ห้ามกักขังเกินกำหนดหนึ่งปี เว้นแต่ในกรณีที่ศาลพิพากษาให้ปรับตั้งแต่

หนึ่งแสนสองหมื่นบาทขึ้นไป ศาลจะสั่งให้กักขังแทนค่าปรับเป็นระยะเวลาเกินกว่าหนึ่งปีแต่ไม่เกินสองปีก็ได้ จำนวนค่าปรับที่ศาลจะพิพากษาให้กักขังแทนค่าปรับได้เกินกว่าหนึ่งปีนี้ ได้กำหนดเพิ่มขึ้นจากปัจจุบันที่กำหนดไว้ไม่เกินแปดหมื่นบาท เหตุที่ร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้เพิ่มเป็นไม่เกินหนึ่งแสนสองหมื่นบาท เพื่อให้เป็นไปตามสัดส่วนในการเพิ่มอัตราการกักขังแทนค่าปรับจากสองร้อยบาทต่อหนึ่งวัน เป็นสามร้อยบาทต่อหนึ่งวัน กล่าวคือ การเพิ่มจากสองร้อยบาทเป็นสามร้อยบาท เท่ากับเพิ่มขึ้นจากเดิมอีกกึ่งหนึ่ง เมื่อโทษปรับที่ศาลจะสั่งกักขังแทนค่าปรับได้มากกว่าหนึ่งปี เดิมกำหนดไว้ไม่เกินแปดหมื่นบาท เมื่อเพิ่มขึ้นอีกกึ่งหนึ่ง จึงเท่ากับหนึ่งแสนสองหมื่นบาทดังที่กำหนดไว้ตามร่างพระราชบัญญัตินี้

ความในวรรคสามของมาตรา ๓๐ เป็นอีกวรรคหนึ่งที่มีการแก้ไขเพิ่มเติมตามร่างพระราชบัญญัตินี้ โดยบัญญัติถึงการหักจำนวนวันที่ถูกคุมขังก่อนศาลพิพากษาออกจากจำนวนเงินค่าปรับ โดยให้ถืออัตราใหม่ คือ สามร้อยบาทต่อหนึ่งวัน จากปัจจุบันที่ใช้อัตราสองร้อยบาทต่อหนึ่งวัน เพื่อให้สอดคล้องกับการแก้ไขอัตราการกักขังแทนค่าปรับตามวรรคก่อนนั่นเอง

สำหรับความในวรรคสองและวรรคสี่ของมาตรา ๓๐ ซึ่งบัญญัติให้นับวันเริ่มกักขังแทนค่าปรับโดยให้นับเป็นหนึ่งวันเต็มโดยไม่ต้องคำนึงถึงจำนวนชั่วโมง และการปล่อยตัวผู้ต้องกักขังแทนค่าปรับในวันถัดจากวันที่ครบกำหนด หรือถ้านำเงินค่าปรับมาชำระครบแล้วให้ปล่อยตัวไปทันทีเป็นข้อความเดิมตามกฎหมายปัจจุบัน

๒.๑.๔ การทำงานบริการสังคมหรือทำงานสาธารณประโยชน์แทนค่าปรับ (มาตรา ๓๐/๑ วรรคหนึ่ง)

การทำงานบริการสังคมหรือทำงานสาธารณประโยชน์เป็นมาตรการอย่างหนึ่งที่ศาลอาจนำมาใช้เพื่อทดแทนการบังคับให้ชดใช้ค่าปรับได้ตามมาตรา ๓๐/๑ ซึ่งบัญญัติไว้ในกรณีที่ศาลพิพากษาปรับไม่เกินหนึ่งแสนสองหมื่นบาท ผู้ต้องโทษปรับซึ่งมีโชติบุคคลและไม่มีเงินชำระค่าปรับอาจยื่นคำร้องต่อศาลชั้นต้นที่พิพากษาคดีเพื่อขอทำงานบริการสังคมหรือทำงานสาธารณประโยชน์แทนค่าปรับได้ โดยการให้ทำงานบริการสังคมหรือทำงานสาธารณประโยชน์นี้เป็นมาตรการที่เป็นประโยชน์ต่อผู้ที่มีฐานะยากจนไม่มีเงินชำระค่าปรับ การให้ทำงานบริการสังคมหรือทำงานสาธารณประโยชน์ย่อมเป็นประโยชน์ต่อสังคมและตัวผู้ต้องโทษเองมากกว่าการถูกกักขังแทนค่าปรับอย่างไรก็ตาม การอนุญาตให้ทำงานบริการสังคมหรือทำงานสาธารณประโยชน์ตามมาตรานี้เป็นดุลพินิจของศาลที่จะพิจารณาตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในบทบัญญัติมาตราดังกล่าว

อีกหลักการหนึ่งที่มีการแก้ไขเพิ่มเติม คือ การกำหนดให้ผู้ต้องโทษปรับยื่นคำร้องขอทำงานบริการสังคมหรือทำงานสาธารณประโยชน์แทนค่าปรับได้ในกรณีที่ศาลพิพากษาปรับไม่เกินหนึ่งแสนสองหมื่นบาท จากปัจจุบันที่กำหนดไว้ไม่เกินแปดแสนบาท ทั้งนี้ เพื่อให้สอดคล้องกับการกำหนดจำนวนค่าปรับที่ศาลจะพิพากษาให้กักขังแทนค่าปรับได้เกินกว่าหนึ่งปีตามมาตรา ๓๐ ซึ่งกำหนดไว้ไม่เกินหนึ่งแสนสองหมื่นบาทเช่นเดียวกัน โดยอัตราโทษปรับที่ผู้ต้องโทษอาจยื่นคำร้องขอทำงานบริการสังคมหรือทำงานสาธารณประโยชน์แทนค่าปรับได้ตามมาตรา ๓๐/๑ จะสอดคล้องกับอัตราโทษปรับที่ศาลมีอำนาจพิพากษาให้กักขังแทนค่าปรับได้เกินกว่าหนึ่งปีแต่ไม่เกินสองปีตามมาตรา ๓๐

นอกจากนี้ มาตรการการทำงานบริการสังคมหรือทำงานสาธารณประโยชน์ แทนค่าปรับ เป็นมาตรการที่ทำให้ผู้ต้องโทษไม่ต้องถูกลงโทษปรับ จึงไม่ควรใช้กับคดีที่มีโทษปรับ ในระดับสูงที่อาจเป็นคดีที่มีความร้ายแรงและส่งผลกระทบต่อสังคมหรือระบบเศรษฐกิจของประเทศ เช่น คดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ความผิดเกี่ยวกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ การกำหนดให้ผู้ต้องโทษปรับยื่นคำร้องต่อศาลขอทำงานบริการสังคมหรือทำงานสาธารณประโยชน์ ค่าปรับได้ในกรณีที่ศาลพิพากษาปรับไม่เกินหนึ่งแสนสองหมื่นบาท จึงเป็นอัตราที่เหมาะสมและไม่มากเกินไป

๒.๒ การรอกการลงโทษ

หลักการรอกการลงโทษตามร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ได้มีการแก้ไขให้ต่างจากเดิมที่สำคัญ คือ มีการรอกการลงโทษในกรณีที่ศาลจะลงโทษปรับได้ด้วย และได้ปรับปรุงเงื่อนไขการคุมความประพฤติให้ศาลมีดุลพินิจในการกำหนดให้เหมาะสมกับคดีแต่ละเรื่องแต่ละกรณีได้มากยิ่งขึ้น ดังนี้

๒.๒.๑ การรอกการลงโทษ

มาตรา ๕๖ แห่งประมวลกฎหมายอาญาในปัจจุบันบัญญัติหลักเกณฑ์การรอกการลงโทษไว้ โดยให้ศาลพิจารณารอกการลงโทษได้เฉพาะในกรณีที่ศาลจะพิพากษาลงโทษจำคุก หากเป็นกรณีที่ศาลจะพิพากษาลงโทษอย่างอื่น เช่น โทษปรับ หรือกักขัง จะรอกการลงโทษไม่ได้ แต่พระราชบัญญัติที่มีโทษทางอาญาที่ประกาศใช้ในระยะเวลาหลังมีบทบัญญัติความผิดซึ่งมีระวางโทษปรับสถานเดียวในระดับสูง ทำให้ในคดีที่ศาลเห็นว่าจำเลยยังไม่สมควรได้รับโทษ แต่ศาลกลับรอกการลงโทษไม่ได้ และหากจำเลยมีฐานะยากจนไม่มีเงินชำระค่าปรับอาจต้องถูกกักขังแทนค่าปรับแทน สำนักงานศาลยุติธรรมจึงเสนอให้แก้ไขหลักการรอกการลงโทษ จากเดิมที่รอกการลงโทษได้เฉพาะโทษจำคุกเป็นรอกการลงโทษปรับได้ด้วย โดยมาตรา ๕๖ วรรคหนึ่ง ได้กำหนดหลักเกณฑ์ในการรอกการลงโทษกรณีรอกการกำหนดโทษหรือรอกการลงโทษจำคุก และกรณีรอกการลงโทษปรับไว้ในวรรคเดียวกัน

ในกรณีความผิดซึ่งมีโทษจำคุก ศาลจะรอกการกำหนดโทษ หรือกำหนดโทษแต่รอกการลงโทษไว้ก่อนก็ได้ หากในคดีนั้นศาลจะลงโทษจำคุกไม่เกินสามปี และเข้าเงื่อนไขที่ศาลจะรอกการลงโทษได้ตามอนุมาตรา (๑) ถึง (๓) กล่าวคือ (๑) ผู้ที่จะถูกลงโทษไม่เคยรับโทษจำคุกมาก่อน หรือ (๒) เคยรับโทษจำคุกมาก่อนแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาท หรือความผิดลหุโทษ หรือเป็นโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือ (๓) เคยรับโทษจำคุกมาก่อนแต่พ้นโทษจำคุกมาแล้วเกินกว่าห้าปี แล้วมากระทำความผิดอีก โดยความผิดในครั้งหลังเป็นความผิดที่ได้กระทำโดยประมาท หรือความผิดลหุโทษ

ในกรณีความผิดซึ่งมีโทษปรับ ร่างมาตรา ๕๖ กำหนดให้ศาลรอกการลงโทษปรับได้ หากในคดีนั้นศาลจะลงโทษปรับไม่เกินสองแสนบาท และเข้าเงื่อนไขที่ศาลจะรอกการลงโทษได้ตามอนุมาตรา (๑) ถึง (๓) ดังกล่าวแล้ว

มาตรา ๕๖ วรรคสอง ได้บัญญัติถึงข้อเท็จจริงหรือปัจจัยต่าง ๆ ที่ศาลจะใช้ในการพิจารณาว่าสมควรรอกการลงโทษให้จำเลยหรือไม่ ซึ่งได้แก่ อายุ ประวัติ ความประพฤติ สติปัญญา การศึกษาอบรม สุขภาพ ภาวะแห่งจิต นิสัย อาชีพ และสิ่งแวดล้อมของผู้นั้น หรือสภาพความผิด หรือการรู้สำนึกถึงความผิดและพยายามบรรเทาผลร้ายที่เกิดขึ้น หรือเหตุอื่นอันควรปรานี โดยหากศาลเห็นสมควร

ให้รอกการลงโทษ ในกรณีเป็นความผิดที่ศาลจะลงโทษจำคุก ศาลอาจพิพากษาว่าผู้นั้นมีความผิดแต่รอกการกำหนดโทษไว้ หรือกำหนดโทษแต่รอกการลงโทษไว้ก็ได้ ส่วนกรณีเป็นความผิดที่ศาลจะลงโทษปรับ ให้ศาลกำหนดโทษและจะรอกการลงโทษไว้ก็ได้

ในกรณีที่ศาลจะพิพากษาให้รอกการลงโทษตามมาตรา ๕๖ วรรคสามด้วยก็ได้ โดยผู้กระทำความผิดต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขเพื่อคุมความประพฤติดังกล่าวเป็นระยะเวลาตามที่ศาลกำหนดตามมาตรา ๕๖ วรรคสาม ซึ่งศาลกำหนดได้เป็นระยะเวลาไม่เกินห้าปีนับแต่วันที่ศาลพิพากษา

๒.๒.๒ เงื่อนไขคุมความประพฤติ

เงื่อนไขคุมความประพฤติเป็นมาตรการที่ศาลจะนำมาใช้ในระหว่างการรอกการลงโทษ เพื่อให้โอกาสจำเลยได้กลับตัว โดยมาตรา ๕๖ วรรคสาม กำหนดเงื่อนไขคุมประพฤติไว้ ๑๐ ประการ ดังนี้

(๑) ให้ไปรายงานตัวต่อเจ้าพนักงานที่ศาลระบุไว้เป็นครั้งคราว เพื่อเจ้าพนักงานจะได้สอบถาม แนะนำ ช่วยเหลือ หรือตักเตือนตามที่เห็นสมควรในเรื่องความประพฤติและการประกอบอาชีพ หรือจัดให้กระทำกิจกรรมบริการสังคมหรือสาธารณประโยชน์

(๒) ให้ฝึกหัดหรือทำงานอาชีพอันเป็นกิจจะลักษณะ

(๓) ให้ละเว้นการคบหาสมาคมหรือการประพฤติใดอันอาจนำไปสู่การกระทำความผิดในทำนองเดียวกันอีก

(๔) ให้ไปรับการบำบัดรักษาการติดยาเสพติดให้โทษ ความบกพร่องทางร่างกาย หรือจิตใจ หรือความเจ็บป่วยอย่างอื่น ณ สถานที่และตามระยะเวลาที่ศาลกำหนด

(๕) ให้เข้ารับการฝึกอบรมตามระยะเวลาที่ศาลกำหนด

(๖) ห้ามออกนอกสถานที่อยู่อาศัยในระหว่างเวลาที่ศาลกำหนด หรือห้ามเข้าในสถานที่ใด ทั้งนี้ จะใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ในการติดตามตัวด้วยก็ได้

(๗) ให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนหรือเยียวยาความเสียหายโดยวิธีอื่นให้แก่ผู้เสียหายตามที่ผู้กระทำความผิดและผู้เสียหายตกลงกัน

(๘) ให้แก้ไขฟื้นฟูหรือเยียวยาความเสียหายที่เกิดแก่ทรัพยากรธรรมชาติ หรือสิ่งแวดล้อม หรือชดใช้ค่าเสียหายเพื่อการดังกล่าว

(๙) ให้ทำทัณฑ์บนโดยกำหนดจำนวนเงินตามที่ศาลเห็นสมควรว่าจะไม่ก่อเหตุร้าย หรือก่อให้เกิดภัยอันตรายแก่บุคคลอื่นหรือทรัพย์สิน

(๑๐) เงื่อนไขอื่นๆ ตามที่ศาลเห็นสมควรกำหนดเพื่อแก้ไข ฟื้นฟู หรือป้องกันมิให้ผู้กระทำความผิดกระทำหรือมีโอกาสกระทำความผิดขึ้นอีก หรือเงื่อนไขในการเยียวยาผู้เสียหายตามที่เห็นสมควร

เงื่อนไขการคุมประพฤติดังกล่าว ศาลมีดุลพินิจในการพิจารณาเลือกใช้ได้ตามความเหมาะสม โดยหากภายหลังความปรากฏแก่ศาลตามคำขอของผู้กระทำความผิดผู้แทนโดยชอบธรรมของผู้นั้น ผู้อนุบาลของผู้นั้น พนักงานอัยการหรือเจ้าพนักงานว่า พฤติการณ์ที่เกี่ยวข้องแก่การควบคุมความประพฤติของผู้กระทำความผิดได้เปลี่ยนแปลงไป เมื่อศาลเห็นสมควร ศาลอาจแก้ไขเพิ่มเติมหรือเพิกถอนข้อหนึ่งข้อใดเสียก็ได้ หรือจะกำหนดเงื่อนไขข้อใดตามที่กล่าว

ในวรรคหนึ่งที่ได้กำหนดไว้เพิ่มเติมขึ้นอีกก็ได้ หรือถ้ามีการกระทำผิดทัณฑ์บนให้นำมาตรา ๔๗ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

๒.๓ ผู้ใช้และผู้ถูกใช้ให้กระทำความผิด

ร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ มีหลักการสำคัญประการหนึ่งเป็นการแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติในเรื่องผู้ใช้และผู้ถูกใช้ให้กระทำความผิด โดยในเรื่องผู้ใช้ให้กระทำความผิดได้กำหนดให้เพิ่มโทษสำหรับการใช้ให้บุคคลบางประเภทไปกระทำความผิดซึ่งสมควรลงโทษผู้ใช้นักขึ้นตามร่างมาตรา ๘ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๘๔ สำหรับในเรื่องผู้ถูกใช้ให้กระทำความผิด ร่างพระราชบัญญัตินี้ได้เพิ่มเติมให้มีบทบัญญัติให้อำนาจศาลลดโทษให้แก่ผู้ถูกใช้ให้กระทำความผิดที่ให้ข้อมูลอันเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินคดีตามร่างมาตรา ๙ ซึ่งให้เพิ่มมาตรา ๘๕/๑ แห่งประมวลกฎหมายอาญา ดังนี้

๒.๓.๑ การใช้บุคคลบางประเภทให้กระทำความผิดซึ่งสมควรลงโทษผู้ใช้นักขึ้น

มาตรา ๘๔ แห่งประมวลกฎหมายอาญาปัจจุบันบัญญัติถึงผู้ใช้ให้กระทำความผิดในกรณีทั่วไปไว้ว่าเป็นผู้ก่อให้ผู้อื่นกระทำความผิดไม่ว่าด้วยการใช้ บังคับ ชูเชิง จ้าง วาน หรือยุยงส่งเสริม หรือด้วยวิธีอื่นใด และกฎหมายได้แยกโทษสำหรับผู้ให้กระทำความผิดไว้เป็นสองกรณี คือ กรณีความผิดมิได้กระทำลง ไม่ว่าจะเป็เพราะผู้ถูกใช้ไม่ยอมกระทำ ยังมิได้กระทำหรือเหตุอื่นใด ผู้ใช้ต้องระวางโทษเพียงหนึ่งในสามของโทษที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น อีกกรณีหนึ่ง คือ กรณีผู้ถูกใช้ได้กระทำความผิด ผู้ใช้ต้องรับโทษเสมือนเป็นตัวการ

หลักการที่ร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ได้กำหนดเพิ่มขึ้นจากปัจจุบัน คือ ในกรณีที่ผู้ถูกใช้ได้กระทำความผิด หากผู้ถูกใช้นั้นเป็นเด็กหรือเยาวชนอายุไม่เกินสิบแปดปี ผู้พิการหรือป่วยเจ็บ ลุกจ้างหรือผู้ที่อยู่ใต้บังคับบัญชาของผู้ใช้ ผู้ที่มีฐานะยากจน หรือผู้ต้องพึ่งพาผู้ใช้นี่ไม่ว่าทางใด ผู้ใช้ต้องระวางโทษหนักกว่าโทษที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้นกึ่งหนึ่ง

๒.๓.๒ การลดโทษสำหรับผู้ถูกใช้ให้กระทำความผิดที่ให้ข้อมูลอันเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินคดี

มาตรา ๘๕/๒ กำหนดให้ศาลมีอำนาจลดโทษให้แก่ผู้ถูกใช้หรือผู้กระทำตามคำโฆษณาหรือประกาศแก่บุคคลทั่วไปให้กระทำความผิดที่ได้ให้ข้อมูลสำคัญอันเป็นการเปิดเผยถึงการกระทำความผิดของผู้ใช้ให้กระทำความผิดหรือผู้โฆษณาหรือประกาศแก่บุคคลทั่วไปให้กระทำความผิด และเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการดำเนินคดีแก่บุคคลดังกล่าว โดยศาลจะลงโทษผู้นั้นน้อยกว่าอัตราโทษขั้นต่ำที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้นเพียงใดก็ได้

หลักการลดโทษสำหรับผู้ถูกใช้ให้กระทำความผิดที่ให้ข้อมูลอันเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินคดีตามมาตรา ๘๕/๒ นี้เป็นเป็นหลักการทำนองเดียวกันกับการลดโทษให้แก่ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ และเป็นประโยชน์ในการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดตามมาตรา ๑๐๐/๒ แห่งพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๕๒๒

๓. ข้อมูลทางวิชาการประกอบการพิจารณา

๓.๑ ข้อมูลประกอบการพิจารณาในการกำหนดอัตราพักชั่งแทนค่าปรับ

(๑) ในการแก้ไขเพิ่มเติมอัตราการกักชั่งแทนค่าปรับ เนื่องจากมีประกาศคณะกรรมการค่าจ้าง เรื่อง อัตราค่าจ้างขั้นต่ำ (ฉบับที่ ๗) ลงวันที่ ๑๐ ตุลาคม ๒๕๕๕ กำหนดอัตราค่าจ้างขั้นต่ำให้กับลูกจ้างเป็นเงินวันละสามร้อยบาทในทุกจังหวัดทั่วประเทศ โดยให้มีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม ๒๕๕๖ จึงเห็นควรปรับปรุงอัตราโทษกักชั่งแทนค่าปรับเป็นสามร้อยบาทต่อหนึ่งวัน เพื่อให้สอดคล้องกับกำหนดอัตราค่าจ้างขั้นต่ำดังกล่าว

(๒) เหตุผลในการนำมาตราการกักชั่งแทนค่าปรับมาบัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายอาญา ปรากฏในรายงานการประชุมของคณะกรรมการตรวจพิจารณาแก้ไขประมวลกฎหมายอาญา ในการประชุมครั้งที่ ๙๘/๒๗/๒๕๘๓ วันที่ ๑๕ มิถุนายน ๒๕๘๓ โดยนายอาร์กียองให้ความเห็นว่าการกักชั่ง (detention) ถือเป็น protective measure โดยมีวัตถุประสงค์เป็นการเร่งให้ผู้ถูกกักชั่งรีบชำระค่าปรับแต่มิได้พูดถึงที่มาของการกำหนดการกักชั่งแทนค่าปรับไว้

(๓) ในการปรับปรุงอัตราการกักชั่งแทนค่าปรับจากอดีตจนถึงปัจจุบัน มีการปรับปรุงเพิ่มขึ้นเป็นสามถึงสี่เท่าจากอัตราเดิม กล่าวคือ เดิม มาตรา ๓๐ แห่งประมวลกฎหมายอาญา ได้กำหนดอัตราเงินในการกักชั่งแทนค่าปรับไว้ในอัตราห้าบาทต่อหนึ่งวัน ต่อมาได้มีการแก้ไขอัตราการกักชั่งแทนค่าปรับเป็นยี่สิบบาทต่อหนึ่งวัน โดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๑๘ และได้มีการแก้ไขอัตราการกักชั่งแทนค่าปรับเป็นอัตราเจ็ดสิบบาทต่อหนึ่งวัน โดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๙) พ.ศ. ๒๕๓๐ ในครั้งสุดท้ายได้มีการแก้ไขอัตราการกักชั่งแทนค่าปรับอีกครั้งหนึ่งเป็นอัตราสองร้อยบาทต่อหนึ่งวัน โดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๑๕) พ.ศ. ๒๕๔๕

(๔) ในการกำหนดอัตราโทษปรับสำหรับการกักชั่งแทนค่าปรับเป็นระยะเวลาเกินกว่าหนึ่งปีแต่ไม่เกินสองปีตามมาตรา ๓๐ แห่งประมวลกฎหมายอาญา จากอดีตจนถึงปัจจุบัน มีการปรับปรุงให้เพิ่มขึ้นเป็นสองเท่าของอัตราเดิม กล่าวคือ เดิม ได้กำหนดอัตราโทษปรับสำหรับการกักชั่งแทนค่าปรับเป็นระยะเวลาเกินกว่าหนึ่งปีแต่ไม่เกินสองปีไว้ในอัตราตั้งแต่หนึ่งหมื่นบาทขึ้นไป ต่อมาได้มีการแก้ไขอัตราเงินดังกล่าวเป็นสองหมื่นบาทขึ้นไป โดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๑๘ และได้มีการแก้ไขอัตราโทษปรับเป็นอัตราสี่หมื่นบาทขึ้นไป โดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๙) พ.ศ. ๒๕๓๐ และได้มีการแก้ไขอัตราโทษปรับอีกครั้งหนึ่งเป็นอัตราแปดหมื่นบาทขึ้นไป โดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๑๕) พ.ศ. ๒๕๔๕

(๕) จากการตรวจสอบเหตุผลของการกำหนดอัตราโทษตาม (๓) ซึ่งปรากฏในรายงานการประชุมของคณะกรรมการตรวจพิจารณาแก้ไขประมวลกฎหมายอาญา ในการประชุมครั้งที่ ๑๐/๓๑/๒๕๘๒ วันที่ ๑๓ มิถุนายน ๒๕๘๒ ที่ประชุมพิจารณาแล้วเห็นว่า การคิดอัตราโทษสำหรับการกักชั่งแทนค่าปรับ ถ้ากำหนดค่าปรับวันละ ๑ บาท หนึ่งปีมี ๓๖๕ วัน จำนวนค่าปรับจะเป็น ๓๖๕ บาทต่อหนึ่งปี ถ้าค่าปรับมีจำนวน ๓๖๕ บาทขึ้นไป ศาลจะมีอำนาจสั่งกักชั่งแทนค่าปรับไม่เกินหนึ่งปี แต่เพื่อให้เป็นไปตามหลักตรรกวิทยาที่ประชุมเห็นควรกำหนดเป็น

“ถ้าค่าปรับมีจำนวนห้าร้อยบาทขึ้นไป ศาลจะมีอำนาจสั่งกักขังแทนค่าปรับไม่เกินหนึ่งปี” และถ้ามีการปรับตั้งแต่หนึ่งพันบาทขึ้นไปศาลจะมีอำนาจสั่งกักขังแทนค่าปรับไม่เกินสองปี อย่างไรก็ตาม เมื่อนำหลักการคิดคำนวณอัตราค่าปรับดังกล่าวมาใช้ในการกำหนดจำนวนเงินในการกักขังแทนค่าปรับในอัตราห้าบาทต่อหนึ่งวันซึ่งเป็นอัตราโทษตามประมวลกฎหมายอาญาเดิม กรณีนี้ในหนึ่งปีมี ๓๖๕ วัน ค่าปรับจะมีจำนวน ๑,๘๒๕ บาท หรืออาจปัดตัวเลขเป็นสองพันบาท ซึ่งศาลจะมีอำนาจสั่งกักขังแทนค่าปรับไม่เกินหนึ่งปี และถ้ามีการปรับตั้งแต่สี่พันบาทขึ้นไป ศาลจะมีอำนาจสั่งกักขังไม่เกินสองปี

(๖) การกำหนดเรื่องการกักขังแทนค่าปรับตามกฎหมายของต่างประเทศ เช่น มาตรา ๔๓ แห่งประมวลกฎหมายอาญาเยอรมัน กำหนดให้นำโทษจำคุกใช้แทนโทษปรับที่ไม่สามารถชำระได้ โดยอัตราโทษปรับหนึ่งวันจะเทียบเท่ากับโทษจำคุกหนึ่งวัน หรือตามมาตรา ๑๖ แห่งประมวลกฎหมายอาญาญี่ปุ่น กำหนดให้การกักขังผู้กระทำความผิดสามารถกระทำได้น้อยกว่าหนึ่งวันและไม่เกินสามสิบวัน โดยให้จำกัดขอบเขตในสถานกักกัน ในกรณีที่ผู้กระทำความผิดไม่สามารถจ่ายค่าปรับตามมาตรา ๑๕ ได้เต็มจำนวน จะถูกกักขังในสถานที่ทำงานที่อยู่ในบ้านไม่น้อยกว่าหนึ่งวันแต่ไม่เกินสองปี ตามมาตรา ๑๘ วรรคหนึ่ง ในกรณีที่ผู้กระทำความผิดไม่สามารถจ่ายค่าปรับเล็กน้อยตามมาตรา ๑๗ ได้เต็มจำนวน จะถูกกักขังให้ทำงานอยู่ในบ้านไม่น้อยกว่าหนึ่งวันแต่ไม่เกินสามสิบวันตามมาตรา ๑๘ วรรคสอง

(๗) สำหรับประเทศไทย มาตรการกักขังแทนค่าปรับเป็นวิธีการลงโทษผู้ต้องโทษปรับที่ไม่สามารถชำระค่าปรับได้ที่ย่างในทางปฏิบัติ แต่อาจไม่มีความเหมาะสมเนื่องจากในการลงโทษปรับนั้นเป็นการมุ่งประสงค์ลงโทษในทางทรัพย์สินของผู้กระทำความผิด ในขณะที่การกักขังเป็นการมุ่งประสงค์ลงโทษต่อเนื้อตัวร่างกายของผู้กระทำความผิด ซึ่งไม่ตรงกับวัตถุประสงค์ในการลงโทษ เนื่องจากตามมาตรา ๒๙ แห่งประมวลกฎหมายอาญา ได้กำหนดให้ผู้ต้องโทษปรับและไม่ชำระค่าปรับภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ศาลพิพากษา ผู้นั้นจะต้องถูกยึดทรัพย์สินใช้ค่าปรับ หรือมิฉะนั้นจะต้องถูกกักขังแทนค่าปรับ

๓.๒ กฎหมายอาญาของต่างประเทศเกี่ยวกับการรอกการลงโทษปรับ

ในการพิจารณาบทบัญญัติมาตรา ๕๖ เรื่องการรอกการลงโทษ คณะกรรมการพิจารณาปรับปรุงประมวลกฎหมายอาญาได้พิจารณาข้อมูลกฎหมายอาญาของต่างประเทศ ได้แก่ ญี่ปุ่น ฝรั่งเศส เยอรมนี และสหรัฐอเมริกา เพื่อประกอบการพิจารณาในประเด็นเกี่ยวกับการรอกการลงโทษปรับสรุปได้ดังนี้

๓.๒.๑ ประเทศญี่ปุ่น ประมวลกฎหมายอาญาของประเทศญี่ปุ่นไม่มีบทบัญญัติเรื่องการชำระค่าปรับเป็นรายงวด แต่มีการกำหนดให้กักขังในสถานที่ทำงานแทนค่าปรับได้ตั้งแต่หนึ่งวันถึงสองปี (มาตรา ๑๘) และมีบทบัญญัติกำหนดให้รอกการลงโทษปรับได้ ซึ่งบัญญัติไว้ในมาตรา ๒๕ (Suspension of Execution of the Sentence) และมาตรา ๒๕-๑ (Probation) ดังนี้

มาตรา ๒๕ (การรอกการลงโทษ)

(๑) เมื่อบุคคลดังต่อไปนี้ถูกพิพากษาให้จำคุกไม่เกินสามปี ไม่ว่าจะถูกสั่งให้ทำงานร่วมด้วยหรือไม่ก็ตาม หรือถูกพิพากษาให้ปรับไม่เกินห้าแสนเยน อาจให้รอกการลงโทษดังกล่าวไว้ได้

ตามแต่พฤติการณ์เป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่าหนึ่งปีแต่ไม่เกินห้าปีนับแต่วันที่มิคำพิพากษามีผลถึงที่สุด

(ก) บุคคลที่ไม่เคยถูกพิพากษาให้จำคุกโดยไม่ต้องทำงาน หรือให้รับโทษที่หนักกว่านั้น มาก่อนเลย

(ข) บุคคลที่เคยถูกพิพากษาให้จำคุกโดยไม่ต้องทำงานหรือให้รับโทษที่หนักกว่านั้นมาแล้วเป็นเวลาพ้นห้าปีแล้ว และในคดีต่อมาได้ถูกพิพากษาให้จำคุกโดยไม่ต้องทำงานหรือให้รับโทษที่หนักกว่าอีก

(๒) หากต่อมา บุคคลที่เคยถูกพิพากษาให้จำคุกโดยไม่ต้องทำงานหรือให้รับโทษที่หนักกว่านั้นและได้รับการรอกการลงโทษมาแล้ว ได้ถูกพิพากษาในคดีต่อมาให้จำคุกไม่เกินหนึ่งปีไม่ว่าจะต้องทำงานด้วยหรือไม่ก็ตาม และมีพฤติการณ์เป็นคุณโดยเฉพาะแก่บุคคลนั้น บุคคลดังกล่าวอาจได้รับการรอกการลงโทษเช่นเดียวกับบุคคลตาม (๑) อีกได้ แต่อย่างไรก็ดี กรณีดังกล่าวไม่นำมาใช้กับบุคคลที่อยู่ภายใต้การคุมประพฤติตามมาตรา ๒๕-๑ วรรคหนึ่ง ซึ่งได้กระทำความผิดซ้ำอีกในระหว่างการคุมประพฤติ

มาตรา ๒๕-๑ (การคุมประพฤติ)

(๑) บุคคลที่ได้รับการรอกการลงโทษในกรณีตามมาตรา ๒๕ วรรคหนึ่ง อาจให้อยู่ภายใต้การคุมประพฤติตลอดระยะเวลาการรอกการลงโทษก็ได้ แต่บุคคลที่ได้รับการรอกการลงโทษในกรณีตามมาตรา ๒๕ วรรคสอง ต้องให้อยู่ภายใต้การคุมประพฤติตลอดระยะเวลาการรอกการลงโทษ

(๒) การคุมประพฤติอาจถูกยกเลิกชั่วคราวได้โดยการจัดการของส่วนราชการที่รับผิดชอบ

(๓) เมื่อการคุมประพฤติถูกยกเลิกชั่วคราว บุคคลนั้นต้องไม่อยู่ภายใต้การคุมประพฤติอื่นใดจนกว่าจะเพิกถอนการยกเลิกการคุมประพฤติชั่วคราวนั้น

ทั้งนี้ การรอกการลงโทษปรับตามมาตรา ๒๕ แห่งประมวลกฎหมายอาญาญี่ปุ่นได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมในปี ค.ศ. ๑๙๙๑ เพิ่มวงเงินจาก สองแสนเยน เป็น ห้าแสนเยน และคดีที่ได้รับการรอกการลงโทษปรับมีน้อยมาก ไม่กี่คดีในรอบหลายสิบปีที่ผ่านมาและมักเป็นคดีเล็กน้อย เช่น ปี ค.ศ. ๑๙๘๘ ศาลอุทธรณ์นาโงยารอกการลงโทษปรับสามหมื่นเยน กรณีไม่ยอมลงลายนิ้วมือในเอกสารราชการ และปี ค.ศ. ๑๙๖๗ ศาลอุทธรณ์โตเกียวรอกการลงโทษปรับห้าพันเยน กรณีอุบัติเหตุจากการฝ่าฝืนกฎจราจร

๓.๒.๒ ประเทศฝรั่งเศส ประมวลกฎหมายอาญาฝรั่งเศส มีบทบัญญัติเกี่ยวกับโทษปรับ และการรอกการลงโทษปรับ สรุปได้ดังนี้

(๑) โทษปรับและปรับรายวันเป็นโทษสำหรับความผิดอาญาไม่ร้ายแรง (misdemeanor) แต่ในความผิดอาญาร้ายแรง (felony) ไม่ห้ามศาลที่จะกำหนดโทษปรับร่วมด้วย (มาตรา ๑๓๑-๑ มาตรา ๑๓๑-๔)

(๒) ในกรณีที่ศาลพิพากษาจำคุกจำเลยในความผิดฐานไม่ร้ายแรง ศาลอาจสั่งปรับรายวันได้ด้วย โดยกำหนดค่าปรับรายวันไม่เกินหนึ่งพันยูโรต่อวันและไม่เกินสามร้อยหกสิบวัน โดยคำนึงถึงรายได้และรายจ่ายของจำเลยและพฤติการณ์ของความผิด (มาตรา ๑๓๑-๕)

(ก) ศาลอาจสั่งให้จำเลยในความผิดไม่ร้ายแรงหรือในความผิดลหุโทษชำระค่าปรับเป็นรายงวดได้ไม่เกินสามปี โดยคำนึงถึงเหตุผลด้านครอบครัว อาชีพ สังคม หรือทางการแพทย์ (มาตรา ๑๓๒-๒๘)

(๔) การรอกการลงโทษมีได้ในกรณีต่อไปนี้

(ก) ความผิดร้ายแรงและไม่ร้ายแรง ศาลรอกการลงโทษปรับได้ ถ้าจำเลยที่เป็นบุคคลธรรมดาไม่เคยต้องโทษจำคุกในความผิดร้ายแรงหรือไม่ร้ายแรงภายในห้าปีก่อนหน้านั้น และจำเลยที่เป็นนิติบุคคลไม่เคยต้องโทษปรับเกินกว่าหกหมื่นยูโรภายในห้าปีก่อนหน้านั้น ทั้งนี้ การรอกการลงโทษปรับทำได้ไม่เกินห้าปี (มาตรา ๑๓๒-๓๐ และมาตรา ๑๓๒-๓๑)

(ข) ความผิดลหุโทษ (มีโทษปรับอย่างเดียว) กรณีบุคคลธรรมดา ศาลอาจไม่รอกการลงโทษปรับก็ได้ ในกรณีที่ผู้กระทำความผิดเคยต้องโทษจำคุกในความผิดฐานร้ายแรงหรือไม่ร้ายแรงมาแล้วภายในห้าปีก่อนหน้าการกระทำความผิดครั้งหลัง สำหรับนิติบุคคลศาลจะรอกการลงโทษปรับได้ก็ต่อเมื่อผู้กระทำความผิดไม่เคยต้องโทษปรับเกินกว่าหนึ่งหมื่นห้าพันยูโรสำหรับความผิดร้ายแรงหรือไม่ร้ายแรงภายในห้าปีก่อนหน้านั้น (มาตรา ๑๓๒-๓๓)

(๕) การคุมประพฤติระหว่างรอกการลงโทษ กำหนดให้คุมประพฤติได้เฉพาะการลงโทษจำคุก ไม่รวมถึงการลงโทษปรับ (มาตรา ๑๓๒-๔๐ มาตรา ๑๓๒-๔๑ และมาตรา ๑๓๒-๔๒) แต่การรอกการลงโทษรูปแบบอื่นซึ่งรวมถึงโทษปรับ ศาลอาจสั่งให้ทำงานบริการสังคมควบคู่ไปได้ (suspension with the obligation to perform community service work) โดยกำหนดให้ทำงานบริการสังคมได้ตั้งแต่สี่สัปดาห์ถึงสองร้อยสัปดาห์ ยกเว้นในกรณีที่จำเลยปฏิเสธไม่ทำหรือไม่ได้มาปรากฏตัวในการพิจารณาคดี (มาตรา ๑๓๒-๕๔)

๓.๒.๓ ประเทศเยอรมนี ประมวลกฎหมายอาญาเยอรมนีไม่มีบทบัญญัติกำหนดให้รอกการลงโทษปรับ โดยมีบทบัญญัติเกี่ยวกับโทษปรับสรุปได้ดังนี้

(๑) โทษปรับเป็นโทษสำหรับความผิดไม่ร้ายแรง (misdemeanor offence) (มาตรา ๑๒)

(๒) การกำหนดโทษปรับจะกำหนดเป็นโทษปรับรายวัน (daily rate) โดยให้ศาลกำหนดโทษปรับรายวันได้ไม่ต่ำกว่าห้าวันแต่ไม่เกินสามร้อยหกสิบห้าวัน เว้นแต่กฎหมายกำหนดให้เกินได้ และให้กำหนดได้ตั้งแต่สองถึงหนึ่งหมื่นมาร์กต่อวัน โดยคำนึงถึงสถานะทางการเงิน รายได้ และสินทรัพย์ของผู้กระทำความผิด (มาตรา ๔๐)

(๓) ในกรณีที่ศาลว่าจำเลยจะไม่สามารถชำระค่าปรับได้ ศาลอาจสั่งกำหนดระยะเวลาชำระค่าปรับ (a payment deadline) หรือกำหนดให้ชำระค่าปรับเป็นรายงวดได้ (to pay in specified installments) แต่ถ้าจำเลยไม่สามารถชำระค่าปรับในงวดใด ศาลสั่งยกเลิกการชำระค่าปรับเป็นรายงวดได้ (มาตรา ๔๒)

(๔) กรณีที่มีบทบัญญัติอ้างถึงการกำหนดโทษปรับตามทรัพย์สิน (property fine) ศาลอาจสั่งให้จำเลยถูกลงโทษปรับควบคู่ไปกับโทษจำคุกตลอดชีวิตหรือโทษจำคุกเกินสองปีได้ตามจำนวนที่ศาลกำหนดโดยประเมินจากสินทรัพย์ของจำเลย และกำหนดให้ชำระเป็นรายงวดได้ ทั้งนี้ หากจำเลยไม่สามารถชำระค่าปรับตามทรัพย์สินนี้ได้ ให้กักขังแทนค่าปรับโดยกำหนดได้

ไม่ต่ำกว่าหนึ่งเดือนแต่ไม่เกินสองปี (มาตรา ๔๓a)

๓.๒.๔ ประเทศสหรัฐอเมริกา ตามกฎหมายสหรัฐอเมริกาใน 18 U.S. Code § 3572 – Imposition of a sentence of fine and related matters บัญญัติเกี่ยวกับการกำหนดโทษปรับ สรุปได้ดังนี้

(๑) ให้ศาลกำหนดโทษปรับ จำนวนโทษปรับ ระยะเวลา และวิธีการชำระค่าปรับ โดยคำนึงถึงปัจจัยต่างๆ ได้แก่ รายได้ ความสามารถในการหารายได้ และทรัพยากรทางการเงินของจำเลย ภาระค่าใช้จ่ายต่างๆ ของจำเลย ค่าเสียหายทางการเงินที่ต้องจ่ายให้บุคคลอื่น ความจำเป็นในการพำนัก ประโยชน์ที่จำเลยหามาโดยผิดกฎหมายไปจากจำเลย ค่าใช้จ่ายของรัฐในการจำคุก ปล่อยตัวโดยมีการกำกับควบคุม หรือคุมประพฤติจำเลย การผ่อนจ่ายค่าปรับไปให้แก่ผู้บริโภคร หรือขนาดองค์กรในกรณีจำเลยเป็นนิติบุคคล

(๒) เมื่อศาลกำหนดโทษปรับแล้ว จำเลยต้องชำระค่าปรับทันที แต่เพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม ศาลอาจกำหนดระยะเวลาชำระออกไป หรือกำหนดให้ชำระเป็นรายงวดได้และมักเป็นงวดรายเดือน ในกรณีให้ชำระเป็นรายงวด ศาลอาจกำหนดให้จำเลยแจ้งการเปลี่ยนแปลงสภาพทางเศรษฐกิจของจำเลยที่อาจกระทบต่อการชำระค่าปรับแก่ศาลเพื่อปรับเปลี่ยนกำหนดเวลาชำระค่าปรับ หรือเพื่อสั่งให้ชำระค่าปรับทันทีก็ได้

(๓) ในระหว่างระยะเวลาบังคับการชำระค่าปรับ ห้ามศาลสั่งลงโทษอย่างอื่นแทนค่าปรับ

ในกรณีที่ศาลสั่งพักการลงโทษปรับ (a sentence imposing a fine is stayed) ศาลอาจสั่งให้จำเลยวางหลักทรัพย์ หรือวางหลักประกันเพื่อการชำระค่าปรับ หรือห้ามจำเลยถ่ายโอนทรัพย์สิน (ทั้งนี้ กฎหมายนี้ไม่ได้กำหนดรายละเอียดหรือเงื่อนไขของการพักการลงโทษปรับไว้)

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สิงหาคม ๒๕๕๘

ประมวลกฎหมายอาญา	ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่..) พ.ศ.	เหตุผลในการแก้ไขเพิ่มเติม
<p>มาตรา ๒๙ ผู้ใดต้องโทษปรับและไม่ชำระค่าปรับ ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ศาลพิพากษา ผู้นั้นจะต้องถูกยึดทรัพย์สินใช้ค่าปรับ หรือมิฉะนั้นจะต้องถูกกักขังแทนค่าปรับ แต่ถ้าศาลเห็นเหตุอันควรสงสัยว่าผู้นั้นจะหลีกเลี่ยงไม่ชำระค่าปรับ ศาลจะสั่งเรียกประกัน หรือจะสั่งให้กักขังผู้นั้นแทนค่าปรับไปพลางก่อนก็ได้</p> <p>ความในวรรคสองของมาตรา ๒๙ มิให้นำมาใช้บังคับแก่การกักขังแทนค่าปรับ</p>	<p>มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ.”</p> <p>มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป</p> <p>มาตรา ๓ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๒๙ แห่งประมวลกฎหมายอาญา และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน</p> <p>“มาตรา ๒๙ ผู้ใดต้องโทษปรับและไม่ชำระค่าปรับ ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ศาลพิพากษา ผู้นั้นจะต้องถูกยึดทรัพย์สินหรืออายัดสิทธิเรียกร้องในทรัพย์สินเพื่อใช้ค่าปรับ หรือมิฉะนั้นจะต้องถูกกักขังแทนค่าปรับ แต่ถ้าศาลเห็นเหตุอันควรสงสัยว่าผู้นั้นจะหลีกเลี่ยงไม่ชำระค่าปรับ ศาลจะสั่งเรียกประกันหรือจะสั่งให้กักขังผู้นั้นแทนค่าปรับไปพลางก่อนก็ได้</p> <p>ความในวรรคสองของมาตรา ๒๙ มิให้นำมาใช้บังคับแก่การกักขังแทนค่าปรับ”</p> <p>มาตรา ๔ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๒๙/๑ แห่งประมวลกฎหมายอาญา</p> <p>“มาตรา ๒๙/๑ ในกรณีที่ผู้ต้องโทษปรับไม่ชำระค่าปรับภายในกำหนดเวลาตามมาตรา ๒๙ วรรคหนึ่ง ให้ศาลออกหมายบังคับคดีเพื่อยึดทรัพย์สินหรืออายัดสิทธิเรียกร้องในทรัพย์สินของผู้นั้นเพื่อใช้ค่าปรับ</p> <p>การบังคับคดีตามวรรคหนึ่ง ให้นำประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาใช้บังคับโดยอนุโลม โดยให้พนักงาน</p>	<p>กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการบังคับโทษปรับ โดยรวมถึงการอายัดสิทธิเรียกร้องในทรัพย์สินเพื่อใช้ค่าปรับด้วยความชัดเจน</p> <p>กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการยึดทรัพย์สินหรืออายัดสิทธิเรียกร้องในทรัพย์สินเพื่อใช้ค่าปรับเพื่อความชัดเจนและให้ผู้มีหน้าที่ปฏิบัติงานสามารถปฏิบัติได้</p>

ประมวลกฎหมายอาญา	ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่..) พ.ศ.	เหตุผลในการแก้ไขเพิ่มเติม
<p>มาตรา ๓๐ ในการกักขังแทนค่าปรับ ให้ถืออัตราสองร้อยบาทต่อหนึ่งวัน และไม่ว่าในกรณีความผิดกระทงเดียวหรือหลายกระทง ห้ามกักขังเกินกำหนดหนึ่งปี เว้นแต่ในกรณีที่ศาลพิพากษาให้ปรับตั้งแต่แปดหมื่นบาทขึ้นไป ศาลจะสั่งให้กักขังแทนค่าปรับเป็นระยะเวลาเกินกว่าหนึ่งปี แต่ไม่เกินสองปีก็ได้</p> <p>ในการคำนวณระยะเวลานั้น ให้นับวันเริ่มกักขังแทนค่าปรับรวมเข้าด้วย และให้นับเป็นหนึ่งวันเต็ม โดยไม่ต้องคำนึงถึงจำนวนชั่วโมง</p>	<p>อัยการมีอำนาจดำเนินการตามที่เห็นสมควรเกี่ยวกับการบังคับคดีอาญาในการยึดทรัพย์สินหรืออายัดสิทธิเรียกร้องในทรัพย์สินเพื่อใช้ค่าปรับกับตรวจสอบหาทรัพย์สินของผู้ต้องโทษปรับ และให้เจ้าพนักงานบังคับคดีมีอำนาจยึดทรัพย์สินหรืออายัดสิทธิเรียกร้องในทรัพย์สินของบุคคลดังกล่าวตามที่ได้รับแจ้งจากพนักงานอัยการ ในการนี้ มีให้หน่วยงานของรัฐเรียกค่าเช่าธรรมเนียมจากพนักงานอัยการ</p> <p>การตรวจสอบหาทรัพย์สินของผู้ต้องโทษปรับตามวรรคสอง ให้พนักงานอัยการปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในข้อบังคับของอัยการสูงสุด”</p> <p>มาตรา ๕ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๓๐ แห่งประมวลกฎหมายอาญา ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๑๕) พ.ศ. ๒๕๔๕ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน</p> <p>“มาตรา ๓๐ ในการกักขังแทนค่าปรับ ให้ถืออัตราสามร้อยบาทต่อหนึ่งวัน และไม่ว่าในกรณีความผิดกระทงเดียวหรือหลายกระทง ห้ามกักขังเกินกำหนดหนึ่งปี เว้นแต่ในกรณีที่ศาลพิพากษาให้ปรับตั้งแต่หนึ่งแสนสองหมื่นบาทขึ้นไป ศาลจะสั่งให้กักขังแทนค่าปรับเป็นระยะเวลาเกินกว่าหนึ่งปี แต่ไม่เกินสองปีก็ได้</p> <p>ในการคำนวณระยะเวลานั้น ให้นับวันเริ่มกักขังแทนค่าปรับรวมเข้าด้วย และให้นับเป็นหนึ่งวันเต็ม โดยไม่ต้องคำนึงถึงจำนวนชั่วโมง</p>	<p>ปรับปรุงอัตราเงินในการกักขังแทนค่าปรับให้สอดคล้องกับค่าแรงขั้นต่ำและภาวะเศรษฐกิจ และปรับปรุงจำนวนค่าปรับที่ศาลจะสั่งให้กักขังแทนค่าปรับเกินหนึ่งปี แต่ไม่เกินสองปีก็ได้เพื่อให้สอดคล้องกัน</p>

ประมวลกฎหมายอาญา	ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่..) พ.ศ.	เหตุผลในการแก้ไขเพิ่มเติม
<p>ในกรณีที่ต้องโทษปรับถูกคุมขังก่อนศาลพิพากษา ให้หักจำนวนวันที่ถูกคุมขังนั้นออกจากจำนวนเงินค่าปรับ โดยถืออัตราสองร้อยบาทต่อหนึ่งวัน เว้นแต่ผู้นั้นต้องคำพิพากษาให้ลงโทษทั้งจำคุกและปรับ ในกรณีเช่นว่านี้ ถ้าจะต้องหักจำนวนวันที่ถูกคุมขังออกจากเวลาจำคุกตามมาตรา ๒๒ ก็ให้หักออกเสียก่อน เหลือเท่าใดจึงให้หักออกจากเงินค่าปรับ</p> <p>เมื่อผู้ต้องโทษปรับถูกกักขังแทนค่าปรับครบกำหนดแล้ว ให้ปล่อยตัวในวันถัดจากวันที่ครบกำหนด ถ้านำเงินค่าปรับมาชำระครบแล้ว ให้ปล่อยตัวไปทันที</p> <p>มาตรา ๓๐/๑ ในกรณีที่ศาลพิพากษาปรับไม่เกินแปดหมื่นบาท ผู้ต้องโทษปรับซึ่งมิใช่นิติบุคคล และไม่มีเงินชำระค่าปรับอาจยื่นคำร้องต่อศาลชั้นต้นที่พิพากษาคดีเพื่อขอทำงานบริการสังคมหรือทำงานสาธารณประโยชน์แทนค่าปรับ</p> <p>การพิจารณาคำร้องตามวรรคแรก เมื่อศาลได้พิจารณาถึงฐานะการเงิน ประวัติและสภาพความผิดของผู้ต้องโทษปรับแล้ว เห็นเป็นการสมควร ศาลจะมีคำสั่งให้ผู้นั้นทำงานบริการสังคมหรือทำงานสาธารณประโยชน์แทนค่าปรับก็ได้ ทั้งนี้ ภายใต้การดูแลของพนักงาน</p>	<p>ในกรณีที่ต้องโทษปรับถูกคุมขังก่อนศาลพิพากษา ให้หักจำนวนวันที่ถูกคุมขังนั้นออกจากจำนวนเงินค่าปรับ โดยถืออัตราสามร้อยบาทต่อหนึ่งวัน เว้นแต่ผู้นั้นต้องคำพิพากษาให้ลงโทษทั้งจำคุกและปรับ ในกรณีเช่นว่านี้ ถ้าจะต้องหักจำนวนวันที่ถูกคุมขังออกจากเวลาจำคุกตามมาตรา ๒๒ ก็ให้หักออกเสียก่อน เหลือเท่าใดจึงให้หักออกจากเงินค่าปรับ</p> <p>เมื่อผู้ต้องโทษปรับถูกกักขังแทนค่าปรับครบกำหนดแล้ว ให้ปล่อยตัวในวันถัดจากวันที่ครบกำหนด ถ้านำเงินค่าปรับมาชำระครบแล้ว ให้ปล่อยตัวไปทันที”</p> <p>มาตรา ๖ ให้ยกเลิกความในวรรคหนึ่งของมาตรา ๓๐/๑ แห่งประมวลกฎหมายอาญา ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๑๕) พ.ศ. ๒๕๔๕ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน</p> <p>“มาตรา ๓๐/๑ ในกรณีที่ศาลพิพากษาปรับไม่เกินหนึ่งแสนสองหมื่นบาท ผู้ต้องโทษปรับซึ่งมิใช่นิติบุคคล และไม่มีเงินชำระค่าปรับอาจยื่นคำร้องต่อศาลชั้นต้นที่พิพากษาคดีเพื่อขอทำงานบริการสังคมหรือทำงานสาธารณประโยชน์แทนค่าปรับ”</p>	<p>ปรับปรุงจำนวนค่าปรับที่อาจขอทำงานบริการสังคมหรือทำงานสาธารณประโยชน์แทนค่าปรับให้สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจและสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป</p>

ประมวลกฎหมายอาญา	ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่...) พ.ศ.	เหตุผลในการแก้ไขเพิ่มเติม
<p>คุมประพฤติ เจ้าหน้าที่ของรัฐ หน่วยงานของรัฐ หรือองค์การซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อการบริการสังคม การกุศลสาธารณะหรือสาธารณประโยชน์ที่ยินยอมรับดูแล กรณีที่ศาลมีคำสั่งให้ผู้ต้องโทษปรับทำงาน บริการสังคมหรือทำงานสาธารณประโยชน์แทนค่าปรับ ให้ศาลกำหนดลักษณะหรือประเภทของงาน ผู้ดูแลการทำงาน วันเริ่มทำงาน ระยะเวลาทำงาน และจำนวน ชั่วโมงที่ถือเป็นการทำงานหนึ่งวัน ทั้งนี้ โดยคำนึงถึงเพศ อายุ ประวัติ การนับถือศาสนา ความประพฤติ สติปัญญา การศึกษาอบรม สุขภาพ ภาวะแห่งจิต นิสัย อาชีพ สิ่งแวดล้อมหรือสภาพความผิดของผู้ต้องโทษปรับ ประกอบด้วย และศาลจะกำหนดเงื่อนไขอย่างหนึ่งอย่างใด ให้ผู้ต้องโทษปรับปฏิบัติเพื่อแก้ไขฟื้นฟูหรือป้องกันมิให้ผู้นั้น กระทำความผิดซ้ำอีกก็ได้</p> <p>ถ้าภายหลังความปรากฏแก่ศาลว่าพฤติการณ์ เกี่ยวกับการทำงานบริการสังคมหรือทำงาน สาธารณประโยชน์ของผู้ต้องโทษปรับได้เปลี่ยนแปลงไป ศาลอาจแก้ไขเปลี่ยนแปลงคำสั่งที่กำหนดไว้นั้นก็ได้ตามที่ เห็นสมควร</p> <p>ในการกำหนดระยะเวลาทำงานแทนค่าปรับ ตามวรรคสาม ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๓๐ มาใช้บังคับ โดยอนุโลม และในกรณีที่ศาลมีได้กำหนดให้ผู้ต้องโทษปรับ ทำงานติดต่อกันไป การทำงานดังกล่าวต้องอยู่ภายใน กำหนดระยะเวลาสองปีนับแต่วันเริ่มทำงานตามที่ศาล กำหนด</p>		

ประมวลกฎหมายอาญา	ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่..) พ.ศ.	เหตุผลในการแก้ไขเพิ่มเติม
<p>เพื่อประโยชน์ในการกำหนดจำนวนชั่วโมงทำงานตามวรรคสาม ให้ประธานศาลฎีกามีอำนาจออกระเบียบราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรมกำหนดจำนวนชั่วโมงที่ถือเป็นการทำงานหนึ่งวัน สำหรับงานบริการสังคมหรืองานสาธารณประโยชน์แต่ละประเภทได้ตามที่เห็นสมควร</p> <p>มาตรา ๕๖ ผู้ใดกระทำความผิดซึ่งมีโทษจำคุกและในคดีนั้นศาลจะลงโทษจำคุกไม่เกินสามปี ถ้าไม่ปรากฏว่าผู้นั้นได้รับโทษจำคุกมาก่อน หรือปรากฏว่าได้รับโทษจำคุกมาก่อน แต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาท หรือความผิดลหุโทษ เมื่อศาลได้คำนึงถึงอายุ ประวัติ ความประพฤติ สติปัญญา การศึกษาอบรม สุขภาพ ภาวะแห่งจิต นิสัย อาชีพ และสิ่งแวดล้อมของผู้นั้น หรือสภาพความผิด หรือเหตุอื่นอันควรปรานีแล้ว เห็นเป็นการสมควร ศาลจะพิพากษาว่าผู้นั้นมีความผิดแต่รอการกำหนดโทษไว้หรือกำหนดโทษแต่รอการลงโทษไว้แล้วปล่อยตัวไป เพื่อให้โอกาสผู้นั้นกลับตัวภายในระยะเวลาที่ศาลจะได้กำหนด แต่ต้องไม่เกินห้าปีนับแต่วันที่ศาลพิพากษา โดยจะกำหนดเงื่อนไขเพื่อคุ้มครองความประพฤติของผู้นั้นด้วยหรือไม่ก็ได้</p>	<p>มาตรา ๗ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๕๖ แห่งประมวลกฎหมายอาญา ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๑๕) พ.ศ. ๒๕๔๕ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน</p> <p>“มาตรา ๕๖ ผู้ใดกระทำความผิดซึ่งมีโทษจำคุกและในคดีนั้นศาลจะลงโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือกระทำความผิดซึ่งมีโทษปรับและในคดีนั้นศาลจะลงโทษปรับไม่เกินสองแสนบาท ถ้าปรากฏว่าผู้นั้น</p> <p>(๑) ไม่เคยรับโทษจำคุกมาก่อน หรือ</p> <p>(๒) เคยรับโทษจำคุกมาก่อนแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาท หรือความผิดลหุโทษ หรือเป็นโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือ</p> <p>(๓) เคยรับโทษจำคุกมาก่อนแต่พ้นโทษจำคุกมาแล้วเกินกว่าห้าปี แล้วมากระทำความผิดอีก โดยความผิดในครั้งหลังเป็นความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ</p> <p>เมื่อศาลได้คำนึงถึงอายุ ประวัติ ความประพฤติ สติปัญญา การศึกษาอบรม สุขภาพ ภาวะแห่งจิต นิสัย อาชีพ และสิ่งแวดล้อมของผู้นั้น หรือสภาพความผิด หรือการรู้สึกความผิด และพยายาม</p>	<p>แก้ไขเพิ่มเติมหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการรอการกำหนดโทษหรือรอการลงโทษสำหรับผู้กระทำความผิดโดยให้นำมาใช้กับผู้ที่จะถูกลงโทษปรับด้วย แต่กรณีโทษปรับให้ศาลกำหนดรอการลงโทษได้เท่านั้นจะรอการกำหนดโทษไม่ได้ และเปิดโอกาสให้ผู้ที่เคยต้องโทษจำคุกเล็กน้อยหรือมิใช่ผู้กระทำความผิดติดนิสัยได้รับการรอการกำหนดโทษหรือรอการลงโทษได้ เพื่อลดจำนวนผู้กระทำความผิดที่จะต้องถูกส่งเข้าสู่ระบบเรือนจำ</p>

ประมวลกฎหมายอาญา	ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่..) พ.ศ.	เหตุผลในการแก้ไขเพิ่มเติม
<p>(มาตรา ๕๖ วรรคสอง)</p> <p>เงื่อนไขเพื่อคุมความประพฤติของผู้กระทำความผิดนั้น ศาลอาจกำหนดข้อเดียวหรือหลายข้อดังต่อไปนี้</p> <p>(๑) ให้ไปรายงานตัวต่อเจ้าพนักงานที่ศาลระบุไว้เป็นครั้งคราว เพื่อเจ้าพนักงานจะได้สอบถาม แนะนำช่วยเหลือ หรือตักเตือนตามที่เห็นสมควรในเรื่องความประพฤติและการประกอบอาชีพ หรือจัดให้กระทำการกิจกรรมบริการสังคมหรือสาธารณประโยชน์ตามที่เจ้าพนักงานและผู้กระทำความผิดเห็นสมควร</p> <p>(๒) ให้ฝึกหัดหรือทำงานอาชีพอันเป็นกิจจะลักษณะ</p> <p>(๓) ให้ละเว้นการคบหาสมาคมหรือการประพฤติดังอื่นอาจนำไปสู่การกระทำความผิดในทำนองเดียวกันอีก</p> <p>(๔) ให้ไปรับการบำบัดรักษาการติดยาเสพติดให้โทษ ความบกพร่องทางร่างกายหรือจิตใจ หรือความเจ็บป่วยอย่างอื่น ณ สถานที่และตามระยะเวลาที่ศาลกำหนด</p>	<p>บรรเทาผลร้ายที่เกิดขึ้น หรือเหตุอื่นอันควรปรานีแล้ว ในกรณีที่ศาลจะลงโทษจำคุก ศาลจะพิพากษาว่าผู้นั้นมีความผิดแต่รอการกำหนดโทษไว้หรือกำหนดโทษแต่รอการลงโทษไว้ หรือในกรณีที่ศาลจะลงโทษปรับ ให้ศาลกำหนดโทษและจะรอการลงโทษไว้ก็ได้</p> <p>เมื่อศาลพิพากษาให้รอการกำหนดโทษไว้หรือกำหนดโทษแต่รอการลงโทษไว้ตามวรรคหนึ่ง ให้ปล่อยตัวผู้นั้นไป เพื่อให้โอกาสกลับตัวภายในระยะเวลาที่ศาลจะได้กำหนด แต่ต้องไม่เกินห้าปีนับแต่วันที่ศาลพิพากษา โดยจะกำหนดเงื่อนไขเพื่อคุมความประพฤติของผู้นั้นด้วยหรือไม่ก็ได้</p> <p>เงื่อนไขเพื่อคุมความประพฤติของผู้กระทำความผิดตามวรรคสอง ศาลอาจกำหนดข้อเดียวหรือหลายข้อตามควรแก่กรณีได้ ดังต่อไปนี้</p> <p>(๑) ให้ไปรายงานตัวต่อเจ้าพนักงานที่ศาลระบุไว้เป็นครั้งคราว เพื่อเจ้าพนักงานจะได้สอบถาม แนะนำช่วยเหลือ หรือตักเตือนตามที่เห็นสมควรในเรื่องความประพฤติและการประกอบอาชีพ หรือจัดให้กระทำการกิจกรรมบริการสังคมหรือสาธารณประโยชน์</p> <p>(๒) ให้ฝึกหัดหรือทำงานอาชีพอันเป็นกิจจะลักษณะ</p> <p>(๓) ให้ละเว้นการคบหาสมาคมหรือการประพฤติดังอื่นอาจนำไปสู่การกระทำความผิดในทำนองเดียวกันอีก</p> <p>(๔) ให้ไปรับการบำบัดรักษาการติดยาเสพติดให้โทษ ความบกพร่องทางร่างกายหรือจิตใจ หรือความเจ็บป่วยอย่างอื่น ณ สถานที่และตามระยะเวลาที่ศาลกำหนด</p>	<p>กำหนดเพิ่มเงื่อนไขในการคุมความประพฤติของผู้กระทำความผิดที่ศาลพิพากษาให้รอการกำหนดโทษหรือรอการลงโทษ เพื่อให้ศาลใช้ในการกำหนดเงื่อนไขคุมประพฤติที่เหมาะสมแก่กรณีได้</p>

ประมวลกฎหมายอาญา	ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่..) พ.ศ.	เหตุผลในการแก้ไขเพิ่มเติม
<p>(๕) เจื่อนไขอื่น ๆ ตามที่ศาลเห็นสมควรกำหนดเพื่อแก้ไข ฟิ้นฟู หรือป้องกันมิให้ผู้กระทำความผิดกระทำหรือมีโอกาสกระทำความผิดขึ้นอีก</p> <p>เจื่อนไขตามที่ศาลได้กำหนดตามความในวรรคก่อนนั้น ถ้าภายหลังความปรากฏแก่ศาลตามคำขอของผู้กระทำความผิด ผู้แทนโดยชอบธรรมของผู้นั้น ผู้อนุบาลของผู้นั้น พนักงานอัยการหรือเจ้าพนักงานว่าพฤติการณ์ที่เกี่ยวข้องแก่การควบคุมความประพฤติของผู้กระทำความผิดได้เปลี่ยนแปลงไป เมื่อศาลเห็นสมควร ศาลอาจแก้ไขเพิ่มเติมหรือเพิกถอนข้อหนึ่ง</p>	<p>(๕) ให้เข้ารับการฝึกอบรมตามระยะเวลาที่ศาลกำหนด</p> <p>(๖) ห้ามออกนอกสถานที่อยู่อาศัยในระหว่างเวลาที่ศาลกำหนด หรือห้ามเข้าในสถานที่ใด ทั้งนี้ จะใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ในการติดตามตัวด้วยก็ได้</p> <p>(๗) ให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนหรือเยียวยาความเสียหายโดยวิธีอื่นให้แก่ผู้เสียหายตามผู้กระทำความผิดและผู้เสียหายตกลงกัน</p> <p>(๘) ให้แก้ไขฟิ้นฟูหรือเยียวยาความเสียหายที่เกิดแก่ทรัพยากรธรรมชาติหรือสิ่งแวดล้อม หรือชดใช้ค่าเสียหายเพื่อการดังกล่าว</p> <p>(๙) ให้ทำทัณฑ์บนโดยกำหนดจำนวนเงินตามที่ศาลเห็นสมควรว่าจะไม่ก่อเหตุร้ายหรือก่อให้เกิดอันตรายแก่บุคคลอื่นหรือทรัพย์สิน</p> <p>(๑๐) เจื่อนไขอื่น ๆ ตามที่ศาลเห็นสมควรกำหนดเพื่อแก้ไข ฟิ้นฟู หรือป้องกันมิให้ผู้กระทำความผิดกระทำหรือมีโอกาสกระทำความผิดขึ้นอีก หรือเจื่อนไขในการเยียวยาผู้เสียหายตามที่เห็นสมควร</p> <p>เจื่อนไขตามที่ศาลได้กำหนดตามความในวรรคสามนั้น ถ้าภายหลังความปรากฏแก่ศาลตามคำขอของผู้กระทำความผิด ผู้แทนโดยชอบธรรมของผู้นั้น ผู้อนุบาลของผู้นั้น พนักงานอัยการหรือเจ้าพนักงานว่า พฤติการณ์ที่เกี่ยวข้องแก่การควบคุมความประพฤติของผู้กระทำความผิดได้เปลี่ยนแปลงไป เมื่อศาลเห็นสมควร ศาลอาจแก้ไขเพิ่มเติมหรือเพิกถอนข้อหนึ่งข้อใดเสียก็ได้ หรือจะกำหนดเจื่อนไขข้อใดตามดังกล่าวในวรรคหนึ่ง</p>	

ประมวลกฎหมายอาญา	ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่..) พ.ศ.	เหตุผลในการแก้ไขเพิ่มเติม
<p>ข้อใดเสียก็ได้ หรือจะกำหนดเงื่อนไขข้อใด ตามที่กล่าวในวรรคก่อนที่ศาลยังมิได้กำหนดไว้เพิ่มเติมขึ้นอีกก็ได้</p> <p>มาตรา ๘๔ ผู้ใดก่อให้เกิดผู้อื่นกระทำความผิดไม่ว่าด้วยการใช้ บังคับ ชูเชิญ จ้าง วานหรือยุยงส่งเสริมหรือด้วยวิธีอื่นใด ผู้นั้นเป็นผู้ใช้ให้กระทำความผิด</p> <p>ถ้าผู้ถูกใช้ได้กระทำความผิดนั้น ผู้ใช้ต้องรับโทษเสมือนเป็นตัวการ ถ้าความผิดมิได้กระทำลง ไม่ว่าจะเป็นอย่างใด เพราะผู้ถูกใช้ไม่ยอมกระทำ ยังมิได้กระทำ หรือเหตุอื่นใด ผู้ใช้ต้องระวางโทษเพียงหนึ่งในสามของโทษที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น</p>	<p>ที่ศาลยังมิได้กำหนดไว้เพิ่มเติมขึ้นอีกก็ได้ หรือถ้ามีการกระทำผิดทัณฑ์บนให้นำมาตรา ๔๗ มาใช้บังคับโดยอนุโลม”</p> <p>มาตรา ๘ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๘๔ แห่งประมวลกฎหมายอาญา และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน</p> <p>“มาตรา ๘๔ ผู้ใดก่อให้เกิดผู้อื่นกระทำความผิดไม่ว่าด้วยการใช้ บังคับ ชูเชิญ จ้าง วาน หรือยุยงส่งเสริมหรือด้วยวิธีอื่นใด ผู้นั้นเป็นผู้ใช้ให้กระทำความผิด</p> <p>ถ้าความผิดมิได้กระทำลงไม่ว่าจะเป็นเพราะผู้ถูกใช้ไม่ยอมกระทำ ยังมิได้กระทำ หรือเหตุอื่นใด ผู้ใช้ต้องระวางโทษเพียงหนึ่งในสามของโทษที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น</p> <p>ถ้าผู้ถูกใช้ได้กระทำความผิดนั้น ผู้ใช้ต้องรับโทษเสมือนเป็นตัวการ และถ้าผู้ถูกใช้เป็นเด็กหรือเยาวชนอายุไม่เกินสิบแปดปี ผู้พิการหรือป่วยเจ็บ ลูกจ้างหรือผู้ที่อยู่ใต้บังคับบัญชาของผู้ใช้ ผู้ที่มีฐานะยากจน หรือผู้ต้องพึ่งพาผู้ใช้ไม่ว่าทางใด ผู้ใช้ต้องระวางโทษหนักกว่าโทษที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้นกึ่งหนึ่ง”</p> <p>มาตรา ๙ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๘๕/๑ แห่งประมวลกฎหมายอาญา</p> <p>“มาตรา ๘๕/๑ ถ้าผู้ถูกใช้ตามมาตรา ๘๔ หรือผู้กระทำตามคำโฆษณาหรือประกาศแก่บุคคลทั่วไป ให้กระทำความผิดตามมาตรา ๘๕ ได้ให้ข้อมูลสำคัญอันเป็นการเปิดเผยถึงการกระทำความผิดของผู้ใช้ให้กระทำความผิดหรือผู้โฆษณาหรือประกาศแก่บุคคลทั่วไปให้กระทำความผิด และเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการดำเนินคดีแก่บุคคล</p>	<p>กำหนดให้ผู้ใช้เด็กหรือเยาวชนอายุไม่เกินสิบแปดปี ผู้พิการหรือป่วยเจ็บ ลูกจ้างหรือผู้ที่อยู่ใต้บังคับบัญชา ผู้ที่มีฐานะยากจน หรือผู้ต้องพึ่งพาผู้ใช้ไม่ว่าทางใด ต้องระวางโทษหนักกว่าโทษที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้นกึ่งหนึ่ง เพื่อป้องปรามมิให้มีการใช้ผู้ที่มีความอ่อนแอทางร่างกายหรือจิตใจหรืออยู่ในภาวะจำยอมให้กระทำความผิด</p> <p>กำหนดให้มีมาตรการลดโทษแก่ผู้ถูกใช้หรือผู้กระทำตามคำโฆษณาหรือประกาศแก่บุคคลทั่วไปให้กระทำความผิดที่ได้เปิดเผยข้อมูลสำคัญจนสามารถดำเนินคดีกับผู้ใช้หรือผู้โฆษณาหรือประกาศดังกล่าว โดยให้ศาลลงโทษน้อยกว่าอัตราโทษขั้นต่ำที่กฎหมายกำหนดไว้ได้ เพื่อจูงใจให้มีการเปิดเผยข้อมูลสำคัญอันจะนำไปสู่การดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดได้มากยิ่งขึ้น</p>

ประมวลกฎหมายอาญา	ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่..) พ.ศ.	เหตุผลในการแก้ไขเพิ่มเติม
	<p>ดังกล่าว ศาลจะลงโทษผู้นั้นน้อยกว่าอัตราโทษขั้นต่ำที่กำหนดไว้ สำหรับความผิดนั้นเพียงใดก็ได้”</p> <p>ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ</p> <p>.....</p> <p>นายกรัฐมนตรี</p>	